

SAYI: 9 - Temmuz 2000

UÇAN SÜPÜRGE KADIN İLETİŞİM BÜLTENİ

UÇAN HABER

1.000.000 TL

SÜREKLİ YAYIN - ÜÇ AYDA BİR ÇIKAR

"BİR HABER
UÇUR YETER"

D
A
Y
A
N
I
Ş
M
A

GÜÇ
LEN
ME

gönüllülük
Değişim
dönüşüm

güçlenme
Hareket

pekin
+5

iletişim

ÖRGÜTLENME KURUMSALLAŞMA

KEN
DİME
GÜ
VEN
MEK
İS
Tİ
YO
RUM

ayrımclığa
hayır
ÇALIŞMAK
İS
Tİ
YORUM

2000 KADIN YÜRÜYÜŞÜ
BU YÜRÜYÜŞ İÇİN NEDENLERİMİZ ÇOK!

CamScanner ile tarandı

Bir Festivalin Ardından... Hem de Üçüncüsü

Festival düzenleyenler, bir festivalin ilk gerçek sınavının üçüncü yılında verildiğini bilirler. Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali'nin 3. yılında, sinema salonlarının ve diğer etkinlik merkezlerinin doluluğuyla kendisini dördüncü ve sonraki yıllara taşıyacak enerjiyi bulduğunu düşünüyor.

Festival tarihini her ne kadar 4-11 Mayıs olarak yazdıysak da, etkinliklerimiz 3 Mayıs'ta başlayıp 13 Mayıs'a kadar sürdü. 19/4/00 tarihinde yaptığımız basın toplantımızda, Festival boyunca bizimle olan ve büyük desteğini gördüğümüz Sevin Okyay ile açılış gecemizi sunan Lale Mansur da bulundular. Bu yılki Festival programında, toplumsal cinsiyet eşitliğinin zorunluluğuna işaret eden öyküler ve öyküleme biçimleri ile hem dünyaya kadınların gözünden bakma olanağı bulmayı, hem de kadınlarla ilgili olarak kadınların anlattığı öykülere erişim olanağı sağlamayı hedefledik.

Bu yaklaşımla Festival çerçevesinde, her yıl olduğu gibi, bu yıl da dünyanın dört bir yanında kadın yönetmenlerin anlattığı öykülerin izini sürdük. Festival programı, dört kitadan 20 ülkenin, farklı kültürlerinin, farklı tarihlerinin deneyimlerini yansıtacak ve kültürlerarası bir dil arayışına katkıda bulunacak zenginlikte oluşturuldu. Festival çerçevesinde gösterilen 84 filmin büyük bir bölümü uluslararası ödüllere sahipti.

Bu yıl Festival'de bir yenilik yaptık ve bir tema belirledik: "Kadın ve Barış" Bu tema önerisi UNESCO'nun önerisiyle BM'nin 2000 yılını "Barış Kültürü Yılı" ilan etmesine bağlı olarak gelişti. Bu çerçevede Türkiye'de kadın yönetmenlerin barış konulu filmlerini seçtik: Tomris Giritlioğlu'nun-Suyun Öte Yanı, Yeşim Ustaoglu'nun-Güneşe Yolculuk, Handan İpekçi'nin-Babam Askerde, Biket İlhan'ın-Kayıkcı filmleri... Ayrıca festival boyunca yönetmenler ve filmlerindeki oyuncular da konuklarımız oldular. Yine "Kadın ve Barış" teması ile ilgili bölümde Yunanistan'dan aralarında WINPEACE üyeleri ve Yunanlı kadın yönetmen, sanatçı ve parlamenterlerin bulunduğu 20 kişilik Yunanistan heyeti de konuğumuz oldu. VE FESTİVAL BAŞLADI...

Bu yıl Festivalimiz'e 3 Mayıs'ta Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde Ağah Özgüç'ün arşivinden yararlandığımız "Neriman Köksal Film Afişleri Sergisi"ni açarak başladık. Aynı gün, Nebil Özgentürk'ün bizim festivalimiz için hazırladığı Bir Yudum İnsan: Neriman Köksal belgeselinin ilk gösterimini yaptık. Bu organizasyon Gazi

Üniversitesi İletişim Fakültesince yapıldı özellikle.. Gülseren Şendur-Atabek ve Seçil Bükler çok katkısı oldu. 4 Mayıs'ta Esenboğa havaalanında aralarında Margarita Papandreou'nun da bulunduğu Yunanistan'dan gelen heyeti büyük bir coşkuyla karşıladık. Açılış gecemizi Devlet Opera ve Balesi'nde yaptık. TRT2'den naklen yayınlandı. Bu gecemizde, Türkiye'de kadın yönetmenlerimizin yanı sıra İran'dan Rahshan Bani Etemad, Polonya'dan Dorota Kedzierzawska ve Barbara Sass, Bulgaristan'dan Adela Piva, Yunanistan'dan Fotini Siskopulo ve Katherine Motsatsos sahnede filmlerinden kısa görüntülerinin yanı sıra duygularından da sözettiler. Bu gece bizim için bir öykü oluşturdu. Bu öykünün içinde emek, çaba, kararlılık ve başarı olduğu kadar, hatalarımız, acemiliklerimiz, unutkanlıklarımız ve hatta biraz şaşkınlığımız da vardı. Açılış gecemizde yolu bulunamayan kapılar, karışan ödüller, konuk yönetmenlerimizi sahneye ulaştırmaya kararlı mihmandarlarımızın aşırıya kaçan amatör ve sevimli gayretleri bunlardan sadece bir kaçı...

5 Mayıs 2000'den itibaren de film gösterimlerimiz başladı. Bu yıl, izleyicilerin katılımını kolaylaştırmak amacıyla etkinlik merkezlerimizin sayısını artırdık. Kavaklıdere ve Kızıllık sinemalarında gerçekleştirilen uzun metrajlı Alman Kültür Merkezi ve Ankara Üniversitesi Ahmet Taner Kışlalı Sanatvinde gerçekleştirilen belgesel ve kısa film gösterimlerine izleyicinin ilgisi büyüktü. Aynı gün "Kadın ve Barış" panelini Sheraton Oteli'nde, "Sinemada Öteki Cinsel Kimlikler" konulu paneli, 8 Mayıs'ta Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde, 9 Mayıs'ta yine Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde "Ülkü Erakalın'ın Türk Sineması'ndaki 40. Yılında Ölümsüz Kadınlar" adlı sergiyi gerçekleştirdik. 11 Mayıs'ta ise, Gazi Üniversitesi'nde, "Yitirdiklerimiz: Neriman Köksal" adlı panelimiz vardı.

Geçen yıl yaptığımız gibi bu yıl da Uçan Süpürge 3. Kadın Filmleri Festivali ulusal kısa film ve belgesel film senaryo yarışması düzenledik. Toplam 67 eser katıldı. Senaryo yarışmasının konusu "Kız Arkadaşlar Arasında" idi. Ayrıca bu yıl yarışma yalnız kadınlara değil, herkese açıldı.

Festival komitesi (Funda Tuğrul, Pembe Behçetoğulları ve Sevilay Çelenk) filmleri seçerken, "...bizler festival hazırlık sürecinde, öykülerin anlatıcıları değiştiğinde, anlatılan öykülerin yepyeni öykülere dönüştüğünü gördük. Aynı süreçte kadın anlatıcıların kendi

Festival **UCAN
HABER**

RADIKAL

1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 26

Chin actor **AKIRA KUROKI** stars in *Chinatown* (1994), a film by **John Woo** (1958) that won the Best Picture Oscar. *Chinatown* is a film about a detective who investigates a murder case in Chinatown. *Chinatown* is a film about a detective who investigates a murder case in Chinatown. *Chinatown* is a film about a detective who investigates a murder case in Chinatown.

Öyküleyor. "Tennis Beante Institut-
Tennis Sirküsü Enstitüsü" (Tennis

Başkentlileri 4-11 Mayıs tarihleri arasında kadın filmleri bekliyor. Hemen belirtelim yolculuk hem keyifli hem de s

ABU ATASOV

Uçan Süpürge'nin düzenlediği festival kapsamında kadın imzasını taşıyan filmler 4-11 Mayıs tarihleri arasında gösterildi.

Uçan Kadın

Kültür & Sanat

Kadın Filmleri Festivali 4-11 Mayıs günleri arasında Ar

- 20 ülkeden 84 film gösterildi,
- Türkiye'den üç, yurtdışından beş kadın yönetmen katıldı,
- Üç panel ve bir sergi düzenlendi,
- Kısa ve belgesel film senaryo yarışmasına 67 eser katıldı,
- Uzun metrajlı filmler yaklaşık 2500 kişi tarafından izlendi.

Festival sırasındaki en güzel görüntülerden biri, festival ofisini dolduran, yönetmenlerin, sinema yazarlarının, gönüllülerin bir arada oluşlarının yarattığı enerjydi. Burada heyecan verici olan, sinemaya farklı rollerle gönül vermiş insanların, festivalin gerçekleşmesindeki olağanüstü katkılarının yanı sıra, festivalin sürmesi dileğini de sık sık tekrarları oldu

Festival süresince bizi mutlu eden başka şeyler de vardı. Festival boyunca ofis telefonlarımız kilitlendi. Gösterimi bitmiş filmlerin tekrar gösterilmesi için sıkça arandık. Bu yıl, izleyicilerin festivalin "tadını" iyice aldıklarını ve gelecek yılki festivali daha şimdiden beklemeye başladıklarını bilmek bize mutluluk ve güven veriyor.

Festivalimiz bu yıl, katılan yönetmenlerin yönlendirmesiyle uluslararası platforma farklı bir biçimde de taşındı. Festival nedeni ile Ankara'ya Türkiye'den ve yurtdışından gelen yönetmenler, oyuncular ve festival temsilcileri ortak projeleri konuşmaya başladılar. Belki de önümüzdeki yıllarda, tohumu bu yıl, burada atılan projeleri izleme olanağı bulabiliriz.

Bu yılki festivalimizin gerçekleşmesinde bize destek olanlar başta Kültür Bakanlığı, TRT, Çankaya Belediyesi, Ulusoy Otobüs Grubu, Avrupa Birliği, Hilton Oteli, The British Council, Goethe Institut, KSSGM-UNDP ve basın sponsorlarımız Cumhuriyet, Hürriyet, Kanal D, NTV, Radikal, Sabah, Yeni Binyıl, TV8 oldu. Kendilerine bir kez daha teşekkür ederiz. Gelecek yıl *Uçan Süpürge 4. Kadın Filmleri Festivali*'nde buluşmak dileği ile...
Halime Güner

KA-MER'den Uçan Haber Okurlarına

27-28-29 Mayıs tarihlerinde The British Council'in düzenlediği "SİVİL TOPLUM ÖRGÜTLERİNİ GÜÇLENDİRME EĞİTİMİ" programına katıldım.

Kendi adıma çok şey öğrendim; KA-MER için de çok yararlı olacağına inandığım bu eğitim programı için emeği geçen herkese teşekkür etmek istiyorum.

Bu yazı ile ilgili ilk istek eğitim çalışması sırasında başladı bende ve sonrasında gelişti... Oturup yazmaya karar verdim. Çünkü, 1997 yılında başladığımız çalışmamızın düşe kalka da olsa, el yordamıyla da olsa iyi gittiğini anladım. Bunu sizlerle paylaşmak istedim.

Ankara'daki bu çalışma, içinde bulunduğumuz STÖ'leri değerlendirme olanağı sağladı. Kaçınılmaz olarak sürekli nasıl başladık, neler yaptık, neler yapsaydık daha iyi olurdu gibi konularda düşünmek zorunda kaldık. Zorunda kaldık diyorum, çünkü, galiba böyle zorunluluklar çıkmadıkça biz durup dışarıdan kendimize bakmayı beceremiyoruz veya önemsemiyoruz, vaktimiz olmuyor vs...

KA-MER'i 1997 yılında şirket olarak kurduk. Çok net olarak amacımız kadın çalışması yapan bir STÖ oluşturmaktır. Neden şirket olduğumuz konusunda uzun uzun açıklamalar yapmıştık. Burada da birkaç cümle ile belirtmekte yarar olacağını düşünüyorum. *"Özellikle bu bölge için ilk olacak, çok özel bir çalışma yapmak istiyorduk. Bir süre için bu çalışmanın özünü koruyabilmek gerekiyordu. Bu nedenle de bu projenin sahibi olmak zorunda kaldık."*

Şimdi KA-MER bir Sivil Toplum Örgütü. Bunu birlikte çalıştığımız bütün kuruluşlar, STÖ'ler ve hedef kitlemiz olan kadınlar biliyor. Uluslararası platformda "Kâr amaçlı bir kuruluş" olmadığımızı anlatabildik.

Çünkü,

- Taban örgütlenmesinin iyi bir örneğini yarattık,
- Kuruluşumuzla birlikte ve hatta kuruluşumuzdan önce yaptığımız grup çalışmaları zaten niyetimizin anlaşılmasını sağlamıştı. Kendimizi ve amacımızı iyi anlatabildik.
- Bütün projelerimizde taban çalışması yapıyoruz,
- Kâr amaçlı kurulduğumuz izlenimini yaratacak hiçbir teklife "evet" demedik. Örneğin bir lokalimiz var. Oradan para kazanmaya çalışıyoruz. Ama sınırlarımız çok net. Örneğin çok kazanacağımızı bilsek bile kapanış saatimizi değiştirmiyoruz ve asla alkollü içki servisi yapmıyoruz. Sınırlarımızı biz belirledik ve bu konuda çok netiz.
- * Galiba en önemlisi başlarken uyguladığımız yönetim şeklimiz oldu. Emeğe değer veren, hiyerarşik olmayan bir yapı yaratmaya çalıştık. Hiçbir zaman emreden-yapan ilişkisi içine girmedik.
- *Lokalimizde ve çocuk yuvarımızdaki muhasebe o projelerde çalışan arkadaşlar tarafından tutuluyor. Her zaman ve her isteyen

denetleyebileceği kadar açık. Bu da bütün çalışanlar arasında bir eşitlik ve güven duygusu yaratıyor.

Kuruluşumuzdan bu yana, yaptığımız işlere uyan yönetim şekillerimiz oldu. Hızlı büyümek zorunda kaldığımız için, hızlı değişimler yaşadık. Farklı tarzlar denedik. Olmadı değiştirdik. Ama hiçbir süreçte şirket sahibi, yönetimi, ortakları gibi bir konu gündeme gelmedi.

Aile içi şiddet programında tamamen grup kuralları çerçevesinde çalıştık. İstihdam çalışmalarına geçtiğimiz zaman iş mantığı çerçevesinde bir yönetim şekli belirledik. Bu, klasik uygulamalardan biraz farklı gelişti. Herkes kendi işinin sorumlusu olduğunu ve karşılıklı bir denetim yaşamak zorunluluğu olacağını bilerek çalışıyor. Bu uygulamayı gerçekleştirmek oldukça zor oldu. Ama oldu.

Her ne kadar şirket olarak kurulduysak da, bunu hiçbir zaman önemsemedik. Yapılması gereken resmi işlemleri elbette ki titizlikle takip ediyoruz. Vergilerimizi ödüyoruz. Bu konu ile muhasebecimiz ilgileniyor.

Diyarbakırlı kadınlar İstanbul'da "Televizyon Programları Üretim Süreçleri Atölyesi'nde"

KA-MER çok zor koşullarda kuruldu. Bir kere, bu bölgede ilk ve tek bağımsız kadın kuruluşu olmaya çalışıyorduk. Bu başlı başına zordu. Tam olarak ifade edemiyorum. Ama, dünyanın siyah ve beyazdan ibaret olmadığını göstermeye çalışacaktık. Ve çok farklı bir iş yapacaktık. "Kadın ve aileye dokunacaktık". Bizimki gibi özellikle kadın ve aile gibi konularda oldukça kapalı yaşayan kültürlerde, arı kovanına çomak sokmak gibi bir şeydi yaptığımız... Siyasi düşünceleri, statüleri ne olursa olsun sadece bu nedenle bize karşı çıkanlar vardı. Gizlilik adına, ailenin kutsallığı adına vs...

Ayrıca Türkiye kadın hareketine ayrılmış pastadan belki bir dilim de biz isteyecektik. Bu paylaşımı yaşamak istemeyenler vardı. "Ya bizimle veya olmaz diyenler..."

Yani, başladığımız zaman olumsuzluklar bizi çepeçevre sarmıştı. Bir yandan çeşitli taraflarca dikkatle izleniyoruz. Rahat çalışma olanağı yok. Diğer yandan olası desteklerimizi kesmeye, hatta kuruluşumuzu engellemeye yönelik aleyhimizde yürütülen tek taraflı bir kavgaya...

İşe biz böyle koşullarda başladık çalışmaya. Bütün bu zorluklara

rağmen tutunacağımız güzellikler yarattık.

Bir kere kadın çalışmasının doğasında olması gereken paylaşım ve dayanışma olanaklarını yaratabilmeyi becerdik. Bu durum yine kadın çalışması adına yaşadığımız olumsuzlukları unutmamızı sağladı.

Kim olduğumuz, ne yapmak istediğimiz ve neyi yapmamız gerektiği gibi bir STÖ için çok önemli olan konularda çabuk netleştik. Yani koşullar vizyonumuzu ve misyonumuzu netleştirmemiz konusunda bizi olumlu etkiledi ve belirleyici oldu.

Her birimiz bu bölgede zaten sivil bir çalışma içinden gelen kadınlardık. Bu çalışmalar sırasında da zaten kollektif olmayı öğrenmekten başka şansı olmaz insanın. Çünkü paylaşılanlar genellikle riskler ve işlerdir.

İlk başlarda aile içi şiddet yaşayan kadınlara danışmanlık yapacağımız Acil Yardım Hattı projesi ile başladık çalışmaya. Bu proje sırasında mantığını Mor Çatı'dan aldığımız grup çalışması tekniği ile çalışan bir yönetim kurulumuz vardı. Katılımcı, eşit, iradi bir birliktelik. İlk birkaç ay çok iyi gitti. Doğrudan taban çalışması yapan bir STÖ olarak, kadınların bizden beklentilerinin neler olduğunu ilk elden öğrenme şansımız oluyordu ve bunu çok önemsiyorduk. İlk projemizden sonra gerçekleştirdiğimiz bütün çalışmalar bizden destek alan kadınların taleplerine göre belirlendi.

1. yılımızı tamamlarken KA-MER'İN LOKALINI, 2. Yılımızı tamamlarken de KA-MER'İN ÇOCUK YUVASI'nı açtık.

Çalışmalar böyle hızla büyümeye başladı. Biz her tırmanışta bir parça bocaladıktan sonra yeni duruma uyum göstererek, yeni yönetim şekilleri belirlemeyi becerdik. Her çalışma kendi içinde örgütlenip birer kişi ile yönetim kurulunda temsil edilmeye başlandı.

Hoş doğru olan, her çalışmayı en ince ayrıntısına kadar planlayıp, hazırlanarak başlamakmış. Ama biz bunu da çalışırken öğrendik. Lokalimizi çok apar topar açıp bir dizi zorlukla boğuştuğuktan sonra yuva çalışmamıza oldukça planlı başladık.

Şimdi her biri birbirinden çok farklı, her biri ayrı bir çalışma ve örgütlenme şekli gerektiren dört ayrı proje yürütüyoruz.

- Acil Yardım Hattı,
- Kadının İnsan Hakları İçin Bilinçlenme Grup Çalışması,
- KA-MER'İN LOKALI,
- KA-MER'İN ÇOCUK YUVASI,

Her çalışmamızın başında bir koordinatörümüz var. Bütün çalışmalarımızın bağlı olduğu bir de merkezimiz ve genel koordinatörlüğümüz. Yönetim kurulumuz bütün koordinatörlerin yer aldığı bir çekirdek kadrodan oluşuyor. Şu anda her hangi bir problem yaşanmasa da olabilecek her şeyi öngörmeye çalışıyoruz. Yetki ve sorumlulukların eşit dağılımı açısından bu kadroyu şirkette eşit oranda pay sahibi yaparak resmileştirmeyi planlıyoruz. Her çalışmamız farklı bir bilgi, birikim ve yönetim şekli gerektirdiği

için sürekli araştırmak, bulmak, öğrenmek mecburiyetindeyiz. En iyiyi bulabilmek için eleştirel yaklaşmayı öğrendik.

Zaman içinde ve yaptığımız işlerin çeşidi ve yoğunluğu nedeniyle doğal bir hiyerarşi oluştu. Ama iş bölümünde gönüllülük her zaman esas oldu.

Maddi konuların önemli olduğunu hiç göz ardı etmiyoruz. Bir para politikamız var. İstihdam çalışmalarımız çerçevesinde KA-MER'e çalışmak ve para kazanmak için gelen kadınlar da var. Lokal ve yuvadaki bu kadınların ücretlerini aksatmadan ödemeye çalışıyoruz. Ama yönetim kurulumuzu oluşturan çekirdek grup eğer paramız varsa bunu emeğe göre paylaşmayı biliyor. Ama yoksa para almadan da çalışabiliriz.

En güzeli de biz para kazanmayı da biliyoruz. İstihdam çalışmalarımız iyi gidiyor.

Sırada olan birçok projemiz var. Artık koşmadan çalışmayı da öğrendik.

Farklılıkları olan bir grup olmamıza rağmen, bazen Diyarbakır'da çalıştığımız için, önyargılı yaklaşımlarla karşılaşırız. Hatta açık açık ayrımcılık da yaşıyoruz. Ama bunlarla baş etmeyi de öğrendik. En azından çeşitli kılıklarda beliren ayrımcılığı tanıyoruz. Kadın kimliğimiz ile etnik kimliğimiz arasında bir denge kurmayı becerdik. Ayrımcılık hangi yanımıza değerse o kimliğimiz öne çıkıyor. Cins ayrımcılığı yaşadığımız zaman kadın kimliğimiz ve etnik ayrımcılık yaşadığımız zamanda etnik kimliğimiz ön plana çıkıyor.

Genellikle çok pembe bir tablo oldu. Çünkü ben sonuçları yazdım. Bu sonuçları elde etmek hiç de kolay olmadı. Ama kavga ederek büyümeyi öğrendik diyebilirim.

Selam ve sevgilerimle;
KA-MER adına Nebahat

Bilgi için: Aliemiri 4. Sokak No:8/4 Yenişehir/DIYARBAKIR
Tel: 0 412 228 10 53
Fax: 0 412 224 23 19

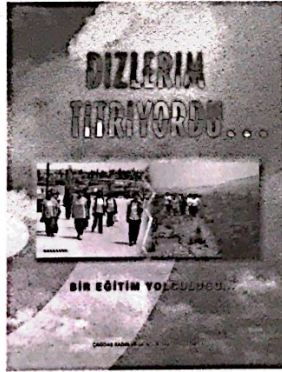

KA-MER'den Nebahat ve Ayten Ankara'da, The British Council'in eğitiminde

“...Çarşamba günü misafir kabul etmiyoruz: Bizim hanımın Toplum Merkezi günü.”

Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı'nın Mamak'taki Tuzluca'yır Toplum Merkezi'ne devam eden bir grup kadın, kendilerini ve yakın çevrelerini değiştiren ve dönüştüren bir deneyim yaşadılar. **Toplum Merkezi'nde** her Çarşamba yapılan bilgilendirme toplantılarına zaten katılırlardı. Kocaları da bunu kabullenmişti artık. Hatta aralarında, “Çarşamba günü misafir kabul etmiyoruz, bizim hanımın Toplum Merkezi günü” diyenler bile vardı. Cuma günleri de anlatılan konu ile ilgili yerlere gezi düzenlenirdi. Mesela, Medeni Kanun'daki değişiklikleri öğrendikten sonra Adalet Sarayı'na ziyarete gittiklerinde çok etkilenmişlerdi. Oradaki Kadın Danışma Merkezi'ni başka nasıl öğrenebilirlerdi ki: Fakat, bu kez çok farklı bir etkinlik sunulmuştu önlerine. Merkez, Ankara dışına geziler düzenliyordu. Üstelik taa Gaziantep, Diyarbakır ve İzmit'e gidilecek ve oradaki kadın gruplarına konuk olunacaktı. Çoğu, Ankara dışında bir tek memleketlerini görmüşlerdi. Tek başına yolculuk etmemişlerdi, hele de sırf gezmek, görmek için kadın arkadaşlarıyla yolculuk akıllarına bile gelmemişti. Şimdi Zuhal Hanım onlara “Neden olmasın?” diyordu. Sadece kendileri için, kendileri istediği için bir şey yapacaklardı. Herkesin içi kıpır kıpır olmuştu. Gözlerinin içi parlıyordu. O an biri “Ya çocuklar ne olacak” dedi. Diğer “Benim adam hayatta bırakmaz ki beni” diye ekledi. Sonunda şanslarını denemeye karar verdiler. Sultan: “Eşim çok kıskançtı, nasıl izin verdi, bende şaşırdım. Çocukları bırakacak yer bulursan senin kararın dedi.” Elif hanım: “Önce eşime sordum, ben gideceğim dedim. İsyan çıktı. Sonra Zuhal hanım ikna etti eşimi.” Böylece bir grup kadın 10-13 Mayıs tarihleri arasında Gaziantep ve Diyarbakır'a giderken, başka bir grup da 24-26 Mayıs'da İzmit'e yola çıktı.

Yol boyunca uyuyamadılar ‘Çocuklar’ gibi şendiler: Satı Hanım: “...yolculuk bir harika, bizimle çok ilgilendiler. Arkadaşım Ferize şaka yaptı, bir gülmedir tuttu bizi. Allahım tutamıyorum kendimi, biliyorum ayıp oluyorum ama bir kere insanın içine şeytan giriyor... yolculuğumuz büyük bir zevkle geçiyor...” diye not düşü defterine otobüste. Gidilen yerlerde valilerle, belediye başkanlarıyla ve kadın örgütleriyle tanışıp konuştu kadınlar. İzmit'e gidenler, depremden etkilenenlerin kederini paylaştılar. İzmit'te prefabrik evlerin olduğu yerde Vakfın faaliyetlerini anlatırlarken

Kadınlar gezi sonrasında kendi kitapçıklarını da yazdılar

Ev Kadınlığından Lider Kadınlığı

Daha önce AÇEV'in uyguladığı anne çocuk eğitimi projesine katılan kadınlar burada geliştirdikleri görüşlerle Lider Anne Çalışması Projesini(LAÇAP) oluşturmuş ve bu projede, orta, aşağı ve yukarı Dikmen mahallerinde oturan annelere yaptıkları ev ziyaretleriyle aile içi iletişim, sağlık, şiddet gibi sorunların çözümü konusunda bilgi vermişlerdir. Lider kadın olarak belirlenen 11 kadın toplam 205 kadınlı görüşmeler yapmış, ancak kadınlardaki değişimin aileye de yansması ile projeden etkilenen kişilerin sayısı yükselmiştir. Lider kadınlar bu projede yaşadıkları değişimi şöyle ifade ediyorlar: Fatma Kaplan “ Önceleri evde oturuyordum, evimin günlük işlerini yapıyordum. Her gün aynı işleri yapmak beni çok sıkıyordu. Kendi varlığımdan, insan olduğumdan haberim yoktu. Çalışmaya katıldım, ufkum gelişti. Sosyal çevremde öğrendiklerimi uygulamaya başladım. Özellikle evimizde, çocuklarımda ve eşimde. Bu seminerden sonra eşimin gölgesinde kaldığımı anladım. Şimdi ise, bir iş yapılacağı zaman ben cevap veriyorum”.

Müzeyyen “Ben evden çıkmayan bir kadındım. Şimdiyse evden çıkmayı çok isteyen biri oldum. Çalışma sonunda ilk kez kardeşlerimle tatile çıktım.”

Ayşegül: “LAÇAP'a katılmadan önce kendimde bazı eksiklikler

sıra Kısmet hanıma geldiğinde Kısmet hanım ağlamaya başladı.

“Çünkü gördüklerim beni çok üzmüştü. Bir kadın bana niçin ağladığımı sordu, bir yakınımı depremde kaybettiğimi düşünmüş. Ben böyle bir olay yaşamadım ama insanların mutlaka yakınım olmaları gerekiyor, ölen her insan için ağladım”.

Gaziantep ve Diyarbakır'a gidenler ise bölgede yaşanan zorlukları gözlemlediler. Nurcan hanım gözlemleri şu sözlerle aktardı: “ 450 Evler Toplum Merkezi'ne gittik. Gecekondu bölgesiydi. 8-18 yaşları arasındaki çocuklar halı dokuyorlardı. Orda çocuk hakları diye bir şey yok. Dokuduğu ilmek başına para aldıkları için bir saat bile eğitim için zamanları kalmıyordu. Fakat Diyarbakır'da KA-MER'in faaliyetleri bizleri şaşırttı. Kreş açmışlar, şiddete uğrayan kadınlar için çalışmaları, lokalleri var.”

Herşeyden önemlisi kendileri adına farklı bir deneyim yaşamış olmalarıydı. Bu süreç kadınlar için çok şey katmıştı: “ Eşimden ve çocuklarımdan ayrı kalmayı öğrendim” “ Eşim yemek yapmayı öğrendi”.

“Tek başıma bir yere gidebilirim artık”.

“Grup çalışmasını, resmi yerlere girip çıkmayı, kendimize zaman ayırmayı öğrendik”.

“Antep'te TV'ye çıktık”.

“ Birbirimizi daha yakından tanıdık”.

“ Evden dışarı çıkmayı öğrendik”.

“ Başka iller gördük”.

“ Sorumluluk aldık”.

“ Kadın olduğumuzu ve haklarımız olduğunu öğrendik”.

“ Çocuğum ‘annem çok güçlü’ oldu diyor artık”.

“ Birbirimizi eleştirmeyi öğrendik”.

“ Kendi yaşamımızı yönlendirmeyi öğrendik”.

“ Erkeklerin önünde susmamayı öğrendik, Hep sus sus ne olacak”.

“Kadın-erkek eşitliğini öğrendik”.

Bilgi İçin: Çağdaş Kadın ve Gençlik Vakfı Toplum Merkezi Tuzluca'yır/Ankara Tel: 0.312. 364 53 48

hissediyor, bir şeyler yapmak istiyordum. Monoton bir yaşamdan sıkılmıştım. Gittiğim ev ziyaretlerindeki kadınların sorunlarını dinleyip, onlara yardımcı olmak beni çok mutlu ediyor.”

Gülcan “ Daha önce çekingen ve içine kapalı biriymen, şimdi kendine güvenen ve daha rahat bir oldum”.

Gül “ Evde oturup günlere katılmak, artık bana sıkıcı gelmeye başlamıştı. Eşim beni çalıştırmıyor, bir yere gitmeye izin vermiyordu. Kendimi kimseye ifade edemiyordum. Doluydum, fakat boşalamıyordumİnsanlar tarafından önemsenmek hiç dinlenmemiş biri olarak beni çok olumlu duygulara itti.”

Nebahat “ Bu çalışmadan sonra eşimle ve çocuklarımla ilişkilerim düzene girdi. Olayları karşılıklı konuşarak halletmeyi öğrendim.

Bilgi İçin: Anne Çocuk Vakfı Sedat Simavi Sok. 10/1 Çankaya/Ankara Tel: 0.312. 364 53 48

AÇEV'li kadınlar bir eğitim sırasında

Türkiye'de Gönüllü Kadın Örgütleri Değişmeye Ne Kadar Gönüllü?

Türkiye'de 1980 sonrası kadın hareketi, kadın örgütlerinin hem sayıca artmasında hem de çeşitlenmesinde önemli rol oynadı. Bugün, kadının yasalar karşısında erkekle eşitliği, eğitim düzeyinin yükseltilmesi, şiddete karşı korunması, emeğinin değerlendirilmesi, sağlık hizmetlerine erişmesi, politik katılımının artması ve bütün bu alanlarda cinsiyetçilikle mücadele için kadın örgütleri çalışmalarını sürdürmekte. Dikkate değer bir başka gelişme ise, kadın örgütlerinin çalışmalarını eskiden olduğu gibi birkaç büyük kentte toplamak yerine yaygınlaştırıyor olmaları...

Kadın örgütleri aynı zamanda, son senelerde canlanan sivil toplum tartışmalarına da katıldılar ve sivil toplum inisiyatifi ile gerçekleştirilen birçok toplumsal harekette, sivil toplum kuruluşlarını birleştirici rol oynadılar.

Bütün bu özellikleriyle Türkiye'de kadın örgütleri, bugün hem gelişmeye en açık örgütler, hem de kadınlara yönelik politikaları değiştirip dönüştürmede etkin rol oynamaya adaylar. Ancak, bu işlevlerini yerine getirebilmek için, şimdiye dek olduğundan daha verimli çalışabilmeleri ve kadın sorunlarının çözümü için ortak hareket gerektiğinde, bunu gerçekleştirebilmek için de, birbirleriyle yoğun etkileşime girmeleri gerekiyor.

Kadın örgütlerinin daha verimli çalışabilmelerinin yolu, bir tür yeniden yapılanmadan geçiyor. Bu kavramdan, klasik anlamda, örgütlenme modelinde bir değişiklik anlaşılmamalı! Burada kastedilen, bütün kadın örgütlerinin önce "NE'yi, NİÇİN ve NASIL yapıyoruz?" sorusuna yanıt aramaya niyetli ve hazır olmaları, sonra da bu yönde sorunlarını saptayıp yeni adımlar atmaları. Uçan Süpürge olarak, kadın örgütlerinde verimlilik artışı ve örgütler arası etkileşimin yoğunlaşmasına ilişkin yürüttüğümüz projede, kadın örgütlerinin kendilerini tanıma, sorunlarını saptama ve çözüm yolları bulma süreçlerine katkıda bulunmaya çalıştık. Bir yandan yeniden yapılanmanın karşısındaki engelleri saptarken, bir yandan da kadın örgütlerinin, bu yönde güçlenmelerine yardımcı olacak özelliklerini ve öz kaynaklarını kendilerinin bulup çıkarmalarına yardımcı olduk. Bugüne dek bu amaçla kadın örgütleriyle yapılan bölge toplantılarından birçok örgüt için geçerli olabilecek şu genel sonuçlara eriştik:

✘ Kadın örgütlerinde kuruluş amaçları ve bu amaçlara yönelik faaliyetlerin belirlenmesinde önemli sorunlar ve çelişkiler var. Çoğu zaman bu amaçlardan sapılmış ve amaçlara denk düşmeyen çalışmalar içine girilmiş. Bu durumun önemli bir nedeni, kadın örgütlerinin saptadıkları çok genel ve soyut amaçlarına hangi yollardan ve ne tür araçları kullanarak ulaşabileceklerine ilişkin hazırlıklarının yetersizliği.

✘ Kadın örgütlerinin kadın hareketinin gündemini belirleme veya bu gündemi izleme yönünde de eksiklikleri var. Yakın zamana dek bazıları, kadın bakış açılı bir yaklaşımla bu gündemin oluşmasına katkıda bulunsada diğerleri kurulu düzenin kadın aleyhine işleyişini ve kadına karşı ayrımcılığın sonuçlarını fazlaca sorgulamadan geleneksel yardım örgütü olma rollerini oynamaya devam etmişler. Üstelik bunu yaparken, kendilerini birkaç sınırlı çalışma alanına hapsedmiş ve böylece kadınların güçlenmesi için birçok alanda yapılabilecek çeşitli girişimlerin öncüsü ve mimarı olamamışlar. Bu nedenle yakın gelecekte kadın örgütlerini bu yönde yapacakları ciddi dönüşümler bekliyor.

✘ Kadın örgütlerinin amaçladıkları değişiklikleri gerçekleştiremeye ve çok emek koymalarına rağmen bu emeğin karşılığını alamama yönünde dile getirdikleri yakınmalarının birkaç temel kaynağı var. Bir kere, yukarıda değinildiği gibi, örgüt üyelerince kararlaştırılan çalışma konuları ve alanlarına ilişkin gerçek anlamda bir hazırlık aşamasından geçilmiyor. Başka deyişle, seçilen çalışma alanları

ya yararına inanıldığı için yıllardır sorgulanmadan tekrarlanıyor, ya da başka kadın örgütlerinin seçtiği çalışma alan ve yöntemleri taklit ediliyor. Her iki durumda da yeniliklere kapalı, günün gereksinimlerine cevap veremeyen, kadının güçlenmesi yönünde faydası minimum olacak konularda çalışılıyor. İkinci ve buna bağlı bir neden, kadın örgütlerinde çalışanların, faaliyetlerin kendilerini heyecanlandırıcı, sonuca ulaştırıcı, dönüşüm yaratıcı olmaması yüzünden zamanla örgütlerinde çalışmaktan soğuması hatta bağlarını neredeyse koparması. İşte bu nedenle, birçok örgütte kayıtlı üye sayısı yüzlere ulaşırken yönetim ve yürütmeye olanların sayısı son derece düşük.

✘ Örgüt içi yönetim ve işlerin yapılması için kurulan düzen de örgütlerin verimsizliğinin önemli kaynaklarından biri. Kadın örgütlerinin yönetimi, ancak sayıları sınırlı birkaç örgütte, katılma olanak veren, yöneticilerin kendilerini gönüllü üyelerden farklı konumda hissetmedikleri bir biçimde gerçekleşiyor. Örgütlerin pek çoğunda ise, kararlara katılımı ve paylaşımı teşvik eden bir yönetim anlayışından çok, tekelci bir yönetici ve onu koşulsuz destekleyenlerin sahip olduğu 'küçük olsun bizim olsun' anlayışı hakim. Buna bir de, çok sayıda ve birbirleriyle ilişkisi oldukça zayıf kurulmuş faaliyet alanları için tasarlanmış komite, komisyon, çalışma grubu gibi, üyeleri birbirinden koparan bölünmeler eklendiğinde örgüt yönetimi hantallaşıp işlevsizleşiyor. Bu hantal yapı, gönüllü çalışma isteğiyle, inançla ve içtenlikle örgüte katılmış, ancak aradığını bulamamış birçok 'hevesi kırılmış gönüllü' nün ortaya çıkmasına neden oluyor. Örgüt içi anlaşmazlıkların kolay çözülmediği durumlarda hem mevcut gönüllüler örgütten ayrılıyor, hem de yeni gönüllüler kazanmak zorlaşıyor.

✘ Kadın örgütlerinin bütçeleri ile amaçlarına ulaşmak için gerçekleştirmek istedikleri faaliyetlerin maliyetleri arasında da bir uyumsuzluk gözleniyor. Genellikle bütçeler sınırlı ve yetersiz. Örgütlerin maddi kaynak sağlamak için başvurdukları yollar yıllardır çok fazla değişmemiş. Üye aidatlarının düşüklüğü ve düzenli toplanamaması, kermes ve konser organizasyonu gibi geleneksel fon yaratma çabaları ve bağışlar sonucu oluşturulan maddi kaynakların ihtiyaca cevap vermemesi örgütleri güç duruma sokuyor.

Aşağı yukarı bütün kadın örgütleri için az veya çok geçerli olan bu ve benzeri sorunlar çözülemez mi, engeller aşılamaz mı? Uçan Süpürge olarak, pek çok şeyin yapılabileceğine inanıyoruz ama bunun kolay olmayacağını da biliyoruz. Kurulduğumuzdan beri, ilişkide olduğumuz örgütleri yakından tanıdıkça, bir yandan sorunların dışarıdan görüldüğünden daha derin olduğunu farkederken bir yandan da bunların çözümü için onların değişim yapma fikrine açık ve destek almaya istekli olduklarını farkettilik. İşte bu yaklaşımları başlangıç için önemli buluyoruz. Onları çeşitli konulara yönelik olarak buluşturduğumuzda, birbirlerini tanımlarını sağlıyoruz. Yaşadıkları olumsuzlukların sadece kendilerine ait olmadığını farkediyorlar. Birbirlerinin deneyimini paylaşıyor ve birbirlerinden çok şey öğreniyorlar. Her biri kendi adacıklarında yaşıyorlar, şimdi köprüler kuruyorlar. Şubat ayında yaptığımız ve 48 gönüllü kadın kuruluşunu biraraya getiren toplantımız, sadece Pekin+5 STK raporunun yazılabilmesini sağlamadı, iki gün boyunca kadın örgütlerinin çok önemli konularda birbirlerinin yaklaşımlarını öğrenmelerine de yardımcı oldu. Bu buluşmaları çoğaltacağız. Ayrıca yakın gelecekte, kadın örgütlerini örgütlenme, yönetim ve işleyiş gibi konularda güçlendirmeyi amaçlayan yeni bir çalışma da başlatacağız. Burada esas olan, örgütlerin bu tür bir çalışmanın bir parçası olmak yönündeki istekleridir. Bu süreçte kendimizin sadece 'kolaylaştırıcı' olduğunu düşünüyoruz. Onlar varsa biz de varız! Herkese KOLAY GELSİN!

Yıldız Ecevit
(ODTÜ, Sosyoloji Bölümü)

Tarihi Eski Bir Konuşmadan Çok Bildik ve Eskimemiş Sorunlar:

...Vakıfta pek çok profesyonel (gönüllü profesyonel ya da profesyonel gönüllü mü demek lazım?) ve hangi işe koşturacağımızı bilemediğimiz pek çok da gönüllü var. Üstelik mutsuz, gergin, kendimizi iyi ifade edemediğimizi, önemsenmediğimizi, takdir edilmediğimizi, emeğimizin karşılığını alamadığımızı, verimsiz olduğumuzu düşünüyoruz... Hep iş yükümüzün çok fazla olduğunu, çok çalıştığımızı ama istediğimiz sonucu alamadığımızı söylüyoruz... Birbirimizle adını koymadığımız rekabetler yaşıyoruz, orta yerde olması gerektiği gibi konuşuyor, tenhalarla ikili dedikodular yapıyoruz... Duygularımızın dikkate alınmadığına inanıyoruz... İşle ilgili en küçük tartışmaları kan davasına dönüştürüyor, fırsatını bulduğumuzda intikamını alıyoruz... Beklentilerimizi açıkça söylemekten çekiniyor, olmadık yerlerde "Ama aslında..." diye başlıyoruz... Katılımcı olmaya çalışıyor, tüm kararları birlikte alıyoruz, ama sonunda işi bir kişiye bırakıyor diğerlerimiz ona "destek" veriyor ve tarifsiz acılar içinde iş yetiştirmek için kıvrınmasını gizli bir zevkle izliyoruz, sonra da gaddarca eleştiriyoruz... Sorunları dile getirmekte pek becerikliyiz, ama çözüm için öneri getiremiyoruz... Sık sık çalışma ilkelerimizi yeniden gözden geçiriyoruz... En küçük işi bile yaklaşımlarımıza, felsefemize uygun mu diye enine boyuna tartışıyoruz, ama olmadık zamanlarda "felsefemiz ve yaklaşımımız"dan farklı farklı şeyler algıladığımızı birden bire farkediveriyoruz... Sık sık sonuç mu önemli süreç mi önemli tartışmaları yapıyoruz... Yine pek sık yeni işyeri kuralları koyuyor, ertesi gün değiştiriyoruz... Bazen işi tartışmak için harcadığımız zaman o işi yapmak için harcayabileceğimiz zamanı çok çok aşıyor... İş planlarımızı pek sık yeniliyoruz, ama yine de sık sık onları unutuyor, bir iki ay sonra "eyvah yine geç kaldık" deyip kriz masaları oluşturuyor, sabahlara kadar çalışıyoruz... Sık sık görev tanımlarımızı yeniden gözden geçiriyor yine sık sık birbirimizin alanına girdiğimizden şikayet ediyoruz... İyi yönetilmediğimizi düşünüyoruz... Katılımcı bir yönetim modeli istiyoruz; yetkiye bayılıyor, bu bizi önemli hissettiriyor, ama sorumluluk kısmını es geçiyoruz... Ya da gücümüzün üstünde yetki üstlenip sonra depresyonlara giriyoruz... Sık sık inisiyatif diyoruz, ama bir çivi çakmak için bile karar veremiyoruz, çünkü yanlış yapmaktan ödümüz kopuyor... Sürekli "daha fazlasını vermek isterdik ama motivasyonumuz yok" diyoruz... Hep bir sorun var, havadaki gerginlik neredeyse elle tutulacak gibi, ama bizden kaynaklanmıyor...

Özetle bir türlü verimli olamıyoruz, motivasyonumuz yok ve çok çok mutsuzuz. Yani gördüğünüz gibi berbat bir durumdayız. Otoriter ve hiyerarşik değil, katılımcı bir model oluşturalım derken meğer ne olduğunu anlamadığımız tuhaf bir işyeri kültürü oluşturmuşuz ve yeni gelenler ya bu kültüre uyum sağlıyor bizden biri oluveriyor ya da kaçıyor...

...Tabii ki gözünüzde canlandırabilmek için durumu biraz abartıyorum, ama burada bulunan hemen herkese bu durumlardan en az bir kaçının tanıdık geldiğinden eminim... Anlatmak istediğim şu; sancılı bir dönem yaşıyoruz. Bütün bu sorunları farketmemiz ve tartışmamız verimlilik ve sürekliliği öne çıkaran farklı, yeni bir kurumlaşma sürecine girdiğimizi gösteriyor. sancılarının sonunda tümüyle bize ait, kendi rengimizi yansıtan yeni bir yönetim anlayışı ve modeline götüreceğine inanıyorum. Bu modeldeki verimlilik, bize göre katılım, motivasyon, iletişim, ekip ruhu, yetki ve sorumlulukların paylaşımını içeriyor. Ancak bunun kolay olmadığını biliyoruz. Karar verme gücümüzü başkalarıyla kolayca paylaşamayacağımızı, kontrolden kolayca vazgeçemeyeceğimizi, bir günde aynı sözcüklerden aynı şeyleri algılamaya başlayacağımızı biliyoruz. Bunun için herkesin kendini değiştirmeyi göze alması, daha önemlisi niyetlenmesi ve bunu gerçekten istemesi gerektiğini biliyorum. Bu bir süreç... Ancak kadın kuruluşları olarak değişmeye zorunluyuz. Çünkü, hedeflerimiz amaçlarımız var... hayatın kendisine müdahale demek bu. Üstelik başka insanların hayatına bir anlamda müdahale ediyoruz. O halde ciddi bir iş yapıyoruz demektir ve bunun sorumluluklarını taşımamız. Tek tek bireyler olarak da "Ben gönüllüyüm", "Kendim için, istediğim için buradayım" diye sorumluluklarımızı hafife alamayız. Üstelik kaynaklar kullanıyoruz. Belki başka yerlerde daha iyi biçimlerde kullanılacak sınırlı kaynakları kapmak için birbirimizle yarışıyoruz. İnanılmaz enerji ve zaman tüketiyoruz... Verimlilik başka yerlerde ne anlama geliyor bilmiyorum ama bizim için kaynaklarımızın etkili kullanımı diye anlıyorum.

Kadın Emeğini Geliştirme Vakfı'ndan Şengül Akçar'ın 17-18 Ocak 1998'de Ankara'da yapılan "Kadın Örgütleri'nde Verimlilik, Etkinlik ve Örgütlerarası İletişim" toplantısındaki konuşmasından bir bölüm...

Gönüllülerle Çalışırken Nelere Dikkat Edebiliriz?

Pek çok sivil toplum kuruluşu gibi, kadın kuruluşları da esas olarak gönüllü emeğe dayanır. Kuruluşlarımızda, ücretle istihdam edilen, proje bazında çalışan elemanlarımız olsa bile gönüllüler- ki derneklerde üyelerin hemen hepsi gönüllü çalışanlardır- kuruluşlarımızın varlığının devamını garanti eden en değerli unsurudur.

Ama nedense çoğu zaman üyelerimizin ya da diğer gönüllülerin çalışmasını, sanki kuruluşlarımızın kapısında bir gönüllü ordusu izdihama neden oluyormuş gibi doğal bir şey olarak kabul ederiz. Onlarla ilişkilerimizin nasıl olması gerektiği konusuna çok fazla zaman ayırmayız. Üstelik de beklentilerimize uygun tempoda çalışmadıkları ya da süreklilik göstermedikleri zaman yöneticiler olarak şikayete hazırızdır.

Gönüllülerden daha etkin yararlanabilmek için STK yönetimleri neler yapabilirler? Aşağıda bu konuda dikkat edilebilecek bazı noktaları sıraladık. Bu konu ve aşağıdaki liste, 27-29 Mayıs 2000'de, The British Council'in "Sivil Toplumun Güçlendirilmesi: STK'lar için Eğitim" projesi çerçevesinde yapılan pilot eğitim programının materyali içinde yer almış ve katılımcılar tarafından yararlı bulunmuştur. Belki sizler, kuruluşunuzda denediğiniz ve verimli sonuç aldığınız farklı bazı noktaları da bu listeye ekleyebilirsiniz.

Evet, gönüllüler veya üyelerinizle çalışırken nelere dikkat ediyorsunuz? Ya da nelere dikkat edilmeli?

- * Kuruluşunuzun yaptığı işe/işlere uygun yeni üye veya gönüllü bulmak ve onları kuruluşunuzdaki çeşitli işlere yerleştirmek üzere planlı bir biçimde çalışan bir biriminiz, ya da bu işten sorumlu bir yöneticiniz var mı?
- * Kuruluşunuza gelip üye olanlara, ya da gönüllü çalışmak isteyenlere, amaçlarınızı, nasıl bir çalışma sisteminiz olduğunu, kuruluşunuzda kimlerin kimlere karşı ve hangi işlerden sorumlu olduğunu anlatıyor musunuz?
- * Üyeler, ya da gönüllülerin, işlerini yaptıkları sırada, belli eğitim programlarına ya da kurslara katılması sağlanıyor mu? Onlara nasıl yardımcı olunuyor?
- * Kuruluşunuzun gönüllülerle çalışırken uyguladığı bir politika var mı? Eğer varsa, bu politikanın oluşturulmasında gönüllülerin kendilerinin nasıl bir katkısı oluyor?
- * Kuruluştaki yöneticilerin gönüllülere davranışlarında kendi aralarında bir tutarlılık var mı?
- * Gönüllülerden gelen şikayetler konusunda ne yapıyorsunuz?
- * Sizin, onlarla ilgili bir şikayetiniz olduğunda nasıl bir yol izliyorsunuz?

Belleğimizi Tazeliyelim:**Kadın Hareketinin Kurumsallaşması**

Günümüzde gönüllü kadın kuruluşları, kadın hareketlerinin toplumsal bir yansıması ve kurumsallaşma modellerinden biri olarak etkinlik alanları ve örgütlenme tarzlarıyla ulusal ve uluslararası politika oluşturma sürecinde daha aktif rol almaya başlamışlardır. Gönüllü kadın kuruluşları farklı düzenlemelerde kadınlara yönelik politikalar üzerinde etkili olmak, alternatif politikalar üretmek, varolan yönetim ve uygulamaları izleyerek gerçekleştirmelerini hızlandırmak ya da gerekli yasal düzenlemelerin yapılması için kamuoyu yaratma ve baskı grubu oluşturma gibi temel hedefler çerçevesinde faaliyet göstermektedirler. Dernek, vakıf, tartışma grupları, platformlar ve araştırma merkezleri gönüllü kadın kuruluşlarının yaygın örgütlenme biçimleridir. Kadın hareketinin kurumsallaşma süreci hareketin kendi dinamiklerinin dönemin egemen toplumsal projesi ile ilişkilendirilme pratikleri çerçevesinde değerlendirilmek durumundadır.

Türkiye’de, pek çok toplumsal hareketliliğin gözlemlendiği Tanzimat döneminde kadın hareketi de ilk nüvelerini vermeye başlamıştır. Kadınlar taleplerini önce dergiler aracılığıyla dile getirmişlerdir. İlk kadın dergisinin yayınlandığı 1869-1928 yılları arasında otuz sekiz kadın dergisi yayınlanmıştır. Daha sonra bu bireysel talepleri dernekler kurarak örgütlü taleplere dönüştürmüşlerdir.

Cumhuriyet döneminde kadın erkek eşitliği konusunda yapılan reform niteliğindeki gelişmeler ile (Medeni Kanun, kadınlara seçme ve seçilme hakkının verilmesi, yasalar önünde sağlanan eşitlik ve kadınların kamusal alanda varlık göstermesi yönünde özel teşvik), kadın erkek eşitliği devlet politikası haline getirilmiştir. Bu dönemde, hem erkeklerle beraber bir ulusal kurtuluş mücadelesi vermiş ve Cumhuriyeti kurmuş olmanın utkusunu, hem de devletin de kadın-erkek eşitliğine yönelik bir politika yürütmesi ile kadınların erkeklerle olan mücadelelerinde ve Batı feminizmiyle ilişkilerinde zayıflama olmuştur.

Cumhuriyetin ilk yılında bir kadın partisi kurmak isteyen ama izin verilmediği için bu girişimleri başarısız kalan kadınlar, 1924 yılında Türk Kadınlar Birliğini (TKB) kurmuşlardır. TKB’nin en önemli çalışması kadınlara siyasal haklar verilmesi doğrultusunda olmuştur. Yüzyılın başındaki kadın hareketinin Cumhuriyetle köprüsünü kuran TKB, 1935 yılında, kadınlara siyasal hakların verilmesinin ardından hedeflerini gerçekleştirdiği gerekçeyle kendi kendini feshetmiştir. TKB 1949 yılında yeniden açılmıştır.

1950’lerde kurulan Kadın Haklarını Koruma Derneği, Türk Anneler Derneği, Türkiye Kadın Dernekleri Federasyonu, Türk Kadınlar Kültür Derneği, Ev Ekonomisi Kulübü gibi diğer kadın örgütlerinin görüşleri de Türk Kadınlar Birliği ile hemen hemen aynı olmuştur. Kadınların eksikliklerini gidermeye yönelik bu kuruluşlara ‘kadınlar için örgütler’ demek yerinde olacaktır. 1940’ların sonundan itibaren meslek kadınları da kendi örgütlerini kurmaya başlamışlardır. Bunlar arasında Soroptimistler (1948), Türk Üniversiteli Kadınlar Derneği (1949), Zonta (1963), Türk Hukukçu Kadınlar Derneği (1968), Kadın Ressamlar Derneği (1970), Kadın Eczacılar Derneği (1989) sayılabilir. Bu derneklerin bazıları kadınlara okuma-yazma, el işi kursları, kız öğrencilere burs vermek gibi dışı küçük çalışmalar da yürütmüşlerdir.

1961 Anayasası’yla demokratik hak ve özgürlüklerin genişletilmesine bağlı olarak toplumun bazı kesimlerinde büyük bir hareketlilik olmasına karşın, bu dönemde kadınların hemen hiç varlık göstermemeleri dikkat çekicidir.

1970’lerin sonlarına doğru sol siyasetten kadınlar, İlerici Kadınlar Derneği, Ankara Kadınlar Derneği, Devrimci Kadınlar Birliği gibi dernekler kurmuşlardır. Bunlardan ilki 1975 yılında kurulan İlerici Kadınlar Derneği (IKD)’dir. 1979’da faaliyetleri Sıkıyönetim Komutanlığına durdurulduğunda, merkezi İstanbul olmak üzere on beş bine yakın üyesi ile 33 şube ve 35 temsilcilikte örgütlenmiş, yayın organı olan Kadınların Sesi Gazetesi otuz bin baskıya ulaşmış, Türkiye çapında bir kadın örgütüdür. IKD ‘emekçi kadınların örgütlenmesine öncelik veren’ kadın örgütü olarak tanınmıştır. Bu yıllarda Birleşmiş Milletlerin 1975 Kadın On Yılı, Batı’daki feminist hareketler ve bazı

Bültenimizin bir önceki İngilizce özel sayısında Türkiye’de kadın hareketinin 1990’lı yıllar boyunca durumunu ve gelecekte nasıl yönelimler içinde olduğunu kadın hareketinden arkadaşlarımıza sormuş ve yorumlarına yer vermiştik. Bu sayımızda da onların yazılarından yaptığımız alıntılardan oluşan küçük bir derlemeyi aşağıda sunuyoruz. Üzerinde düşünmek, tartışmak, tartışmalarımızı zenginleştirmek için...

“...Nitekim feminizmin bir hareket olarak somut bir varlık gösterememesi, farklı gruplar arasındaki iletişim ve koordinasyon eksikliği, kısacası dağınıklık, bugün geline evrede feminizm adına kadınların dar anlamda politikaya girmelerinin ve lobi faaliyetlerinin aşırı vurgulandığı bir ortamla yüz yüze bırakıyor bizi. Bu faaliyetin başını Kemalist bir öncü ekip çekse de, feminist hareketin içinden gelen kadınların bir bölümünün de bu çizgiye çekildikleri görüldü. Türkiye’de de farklı alanlarda ve farklı işlevler temelinde örgütlenen feminist çevrelerin belirli bir koordinasyon, iletişim ve eylem birliği sağlamaya yönelik birtakım girişimleri var. Feminizmin içinde bulunduğu duraklamadan sıyrılabilmenin örgütsel önkoşulu bunun sağlanması gibi görünüyor. Öte yandan, feminist hareketin anlamlı bir çıkış yapabilmesinin ideolojik ön koşullarından biri ise, sadece kadın mücadelesinin eleştirisi olabilir., feminist bir hareketten, kadınların kendileri için verdikleri toplumsal mücadeleden kopuk bir politikaya girme çabasının eleştirisi.”

Nesrin Tura (Pazartesi Gazetesi)

“...Şu anda Türkiye’de bir ‘kadın hareketi’nden değil ama kadın politikası gibi daha müphem bir şeyden söz etmek mümkün gibi görünüyor. Muhalefet dozu çok daha az, merkeze yakın, iktidara yakın bir şeyden. Ama bir yandan da kadın hareketini yeniden canlandıracak potansiyel de var.: ‘hareketten kadınlar, muhalif bir kadın politikası yapmaya çalışan kadınlar.’”

Bence önümüzdeki dönemde bir kadın hareketinden söz edebilmemiz ancak bu kadınların birbirleriyle ve kendileriyle tartışabilecekleri bir zeminin kurulmasıyla mümkün olabilir. Çünkü hareketi yapan yalnızca eylemler değil, bu eylemler üzerine düşüncedir de- son birkaç yıldır kendi gündemimizi kaçırmış olmamız da bu yüzden geliyor bana. Bu nedenle de öncelikli ihtiyacımızın bir iletişim ağı ve bir kuramsal tartışma zemini olduğunu düşünüyorum.”

Aksu Bora (Ankara Üniversitesi KASAUM)

“...Feminizme olan akademik ilgi bir anlamda hareketin bazı zayıflıklarını da yansıtmaktadır. Akademik feminizme olan bu ilgi akademisyenlerle aktivistlerin birbirlerinden ayrılması yönünde bir tehdit de içermektedir. Kadınların ‘kişilik hakları’ talebi çoğu zaman ‘sosyal haklar’ talebi ile denge kurmada başarısızlığa uğramıştır. Kadın hareketi çoğu zaman, ‘dar’ toplumsal cinsiyet meseleleri ile sınırlanmış olma eleştirisi ile yüz yüze gelmektedir. Bu durum kolaylıkla göz ardı edilebilecek bir şey değildir. Özellikle demokratikleşmenin toplumumuz için zorlu bir sınav olduğu şu günlerde, kadın hareketi daha demokratik ve sivil bir toplum mücadelesinde yer alma gibi bir görevle karşı karşıyadır. Eğer bu görevi yerine getiremezse, demokratik özünü kaybetme ve içi boş bir şekilcilğe dönüşme tehlikesi ortaya çıkacaktır. Bir feminist olarak, çok duyarlı olmamız, fakat aynı zamanda demokratik ilkelere, süreçlere ve haklara sahip çıkıp, ‘bireysel’ haklar ile ‘sosyal’ ya da ‘topluluk’ hakları arasında bir köprü kurmamız gerektiğine inanıyorum. Aksi takdirde varoluş nedenimiz tehlikeye girecektir.”

Fatmagül Berktaş (İstanbul Üniversitesi SBF)
(Yazının İngilizcesinden Türkçeleştirilmiştir)

....Ben kendi adıma Türkiye'deki kadın hareketinin geldiği noktayı, özellikle örgütsel açıdan bir gelişme olarak değerlendirmekle birlikte, bu hareketin niteliksel açıdan taşıdığı zayıflıkları da görmezden gelmiyorum. Örneğin gelinen noktada kadın hareketinin islamcı çizgiden radikal feminizme uzanan bir yelpaze içinde örgütlenmesi, kadın meselesinin kadın bakanlığından kadın araştırma merkezlerine uzanan çeşitli kurumlar içinde "kurumlaşması", kotalar, kadın kolları, bölge kadın toplantıları gibi çeşitli istemlerle dillenmesi, Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği gibi spesifik amacı kadının siyasete katılımının desteklenmesi olan örgütlenmeler ile siyasal arayışlarına hız vermesi gibi gelişmelerin her biri irdelenmeye değer gelişmelerdir. Tüm bu gelişmelerin kadın hareketi adına önemli kazanımlar olduğu da açıktır. Ancak tüm bu gelişmeler içinde gözden kaçmayan ve kaçırılmaması da gereken bir başka özelliği de, Türkiye'deki kadın hareketinin kendinden ve toplumsal koşullardan kaynaklanan nedenlerle oldukça "naif" bir yapı göstermesidir. Bu naiflik, hem kendi yapısından kaynaklanmakta, hem de Türkiye'nin içinde bulunduğu toplumsal koşullarla bağlantılı olmaktadır.

Bu anlamda ben zaten dünya genelinde, Dünya Kadın Konferanslarına, kadınların siyasal açıdan elde ettiği bazı gelişmelere, kamusal alandaki kurumlaşmalara karşın, kadın hareketinin bir tikanma içinde olduğunu düşünüyorum. Kadın hareketi tüm dünyada hem varolan istemlerini gerçekleştirmek, hem de bu istemlerinin önünü açmak için siyasal anlamda güçlenmek açısından ciddi bazı kısıtlamalarla karşılaşmaktadır. Kadın hareketinin yükselmesi durmuş olsa da, şimdi gerçekleştirilmesi giderek daha güçleşen istemleri olduğu açıktır ve toplumların da, dünyanın da bu işlemleri hayata geçirme istekleri ve kabiliyetleri de pek fazla değildir. Örneğin küreselleşme ekonomik anlamda bazı olumsuzluklara yol açarken, sosyo-kültürel koşullar da kadınlara karşı ayrımcılığın, (yasal düzenlemeler dışında) önlenmesinin önüne çeşitli zorluklar sermektedir. Bu nedenle kadın hareketi şimdi eskisinden daha çok, gerek küresel, gerek toplumsal düzeyde yaşanan gerçekliklerin ve tikanıklıkların anlamını ve boyutlarını, bunların kendi istemleriyle bağlantılarını sorgulamak zorundadır diye düşünüyorum.

....Gerçekten kadın hareketinin, Türkiye'de demokrasi ve insan hakları açısından varolan olumsuz koşullarla kendi eşitlikçi taleplerini nasıl bağdaştıracacağı sorusu, bana göre sorulması gereken soruların başında gelmektedir. Öte yandan, böyle bir sorusu olmayan bir kadın hareketinin, Türkiye'nin siyasal gerçeğinde çok da anlamlı ve de etkili bir yeri olabileceğini düşünmüyorum.....

Meryem Koray (Yıldız Teknik Üniversitesi İİBF)

Uçan Süpürge Samsun bölge toplantısından.

kadın akademisyenlerimizin kadın konusunda ses getiren çalışmaları da Türkiye'de kadın konusunda bir hareketlilik ve zemin oluşturmıştır.

1980'lerde Türkiye'de kadınların "kadın oldukları için" yaşadıkları sorunları gündeme getiren bir kadın hareketi oluşmuş ve ilk kez kendilerini "feminist" olarak adlandıran örgütlenmeler ortaya çıkmıştır.

Feminist sözcüğünün benimsenmesi kadın sorunlarına yönelik yeni, köktenci bir bakış açısını simgelemiştir. Bu değişik feminist gruplar arasında muğlak genellemelerden öte ortak paydalar bulmak kolay olmasa da, 1980'lerde kendilerini feminist olarak tanımlayıp kadın hareketine öncülük eden kadınlar, kadın sorunlarının kökeninin ataerkil toplum yapısından kaynaklandığını savunmuştur. Özel alan ile kamu alanı arasındaki uçurumun aşılması, kadının özel hayatında güvenceye, seçme özgürlüğüne kavuşturulması gerektiği savunulmuştur. 1980 sonrası kadın hareketinin belirleyici çekirdeğini oluşturan feminist kadınlar esas olarak devlete karşı tavır almışlardır.

1980'li yıllardaki kadın hareketinin temel örgütlenme biçimi, biling yükseltme model alınarak oluşturulan hiyerarşiye karşı, küçük gruplar şeklinde olmuştur. Daha ziyade belirli bir sorunun üzerine gitmek amacıyla "ad hoc" komitelerce kararlaştırılmış kampanyalar ve sokak eylemleri olarak kendini göstermiştir.

Feministler 1984 yılından itibaren dernek, vakıf ya da şirket biçiminde örgütlenmeler oluşturmaya başlamışlardır. 1980'li yılların sonu kadın hareketi içinde farklılaşmaların ortaya çıktığı bir dönem olmuştur. Dernekleşme konusunda görüş birliği yoktur, çünkü bazı feministler bunun kaçınılmaz olarak hiyerarşiye yol açacağı düşüncesini öne sürmüşlerdir. 1988 yılında yayına başlayan ve 12 sayı yayımlanan Kaktüs dergisi, sosyalist-feminist bir çizgiyi savunmuş, böylece "radikal" feministlerden bazı konularda ayrılmıştır.

1980 sonrasında dikkat çekici bir olgusu, gelişen siyasal İslamcı hareket içinde kadınların rolüdür. Refah Partisi'nin özellikle İstanbul'da güçlenmesinde ve belediye seçimlerini kazanmasında partili kadınlar büyük ölçüde belirleyici olmuştur. Yine bu yıllarda, Kadın ve Aile, Mektup ve Bizim Aile gibi İslamcı kadın dergileri yayımlanmıştır. Üniversitelerde türban mücadelesi siyasal İslam'ın devlete en göze çarpan çatışma alanı olmuştur.

1988 yılında İstanbul'da "sevgi, şefkat, yardımlaşma ve dayanışma" amacıyla kurulan Hanımlar Eğitim ve Kültür Vakfı, İslamcı kesimde kadınlar arası dayanışma örgütlenmesi olarak faaliyetlerini halen sürdürmektedir.

Öte yandan dinin siyasallaştırılmasına karşı Kemalist kadınlar yeni örgütlenmelere girişmişlerdir. Bunların en büyüğü olan Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği 1989 yılında kurulmuş ve çok yaygın bir örgütlenme ağı oluşturmıştır. Derneğin amacı Atatürk ilke ve devrimleri ile gerçekleşen kadın haklarının korunması, gelişmesi, yaygınlaştırılması, bu bağlamda kadınların siyasal, ekonomik, toplumsal, yasal ve kültürel tüm özgürlüklerden yararlanmalarını sağlamaktır.

1980'lerin ideolojik eylemliliği yerine 1990'lar kadın hareketinde, somut projeler çerçevesinde kurumlaşma, yerel ve merkezî yönetimlerle sürekli ilişkiler kurma, dolayısıyla devlet kurumlarıyla etkileşim içine girme yönünde artan bir eğilimin altını çizmek gerekmektedir.

1980'lerde özellikle özel alana ilişkin sorgulamalarla ortaya çıkarılan bilginin politikleştirilme süreci 1990'larda ivme kazanmış; kadına yönelik şiddet konusunda devletin destekleyici mekanizmalarının yokluğunda kadınlar, öncelikle kadın sığınma evleri ve kadın danışma merkezlerinin kurulması yönünde çalışmalara başlamışlardır. Böylece kalıcı yapılar oluşturma uğraşı beraberinde devlette, özel sektörle ilişkiye girme, kaynak yaratma, proje oluşturma, uluslararası kuruluşlarla bağlantılar geliştirme gibi olgular da kadın hareketinin gündemine girmiştir.

1990'ların ikinci yarısından sonra kadın kuruluşları belirli kadın sorunları etrafında güçlerini birleştirme yoluna giderek, İstanbul Kadın Kuruluşları Birliği, KİDOĞ, Adana Kadın Kuruluşları Birliği, Gaziantep Kadın Konseyi gibi şemsiye örgütlenme modelleri de oluşturmaya başlamışlardır.

Projersiz olmuyor ama, "Proje olsun" diye de olmaz!

1990'lı yıllarda Türkiye'de feministlerin çok çeşitli alanlarda, özellikle de farklı fonlar kullanarak ve çoğu kez de kaynak veren yabancı kuruluşlarla karşı karşıya gelerek, kurumsal düzenlemelere giriştikleri andan itibaren bir sözcük, sözcüğün tanımından daha fazla bir anlam bahsedilerek kullanılmaya başlandı: "Proje"!

"Uçan Haber"ın 2. ve 3. sayılarında "Kim Korkar Proje Yazmaktan" adlı yazımızda proje yapmanın gündelik yaşamda hepimizin gerçekleştirdiği bir şey olduğunu, çünkü hepimizin yapacağımız işi çeşitli boyutlarıyla düşünmeye çalıştığını, olanaklarını gözden geçirdiğini, ihtiyaçlarını belirlediğini, kısacası yapacağını planladığını söylemiştik. Aslında bizleri "proje yazmak" deyince ürkten, ne yapacağımızı bilmememiz, ya da nasıl yapacağımızı düşünememiz değildi. Bize, özellikle başlangıçta yabancı ve zor gelen, fon veren kuruluşların konu öncelikleriyle ilgili bilgilendirme, proje yazımı ile ilgili beklentileri yerine getirebilme, yani teknik olarak belli bir kurgu ve ayrıntılı bütçe planı çerçevesinde sunum ve daha sonra da fon alınabilirse fonu yerli yerinde kullanıp, hesabını verebilme kaygısıydı... Bunlar kısmen aşıldı, ancak zaman içinde sınırlı bir kaynak ile belli bir zaman süresinde işi bitirme durumunda olmanın başka sorunları da ortaya çıktı.

Proje Feminizmi Kaygısı!

Kaynaklar sınırlı olup, STK'lar için proje desteği olarak çalışmak da yeni bir girişim olduğundan, "proje" bir taraftan tılsımlı bir sözcük haline gelirken, kaynakların belli projelere daha çok verilir olması, kuruluşlarda zaman zaman hedefler konusunda belirsizliklere yol açtı. Birden fazla kuruluş birbirini tekrar eden projelere yönelebildi. Projelerin uzmanca çalışma ve profesyonelleşme gerektirmesi, gönüllülük konusunda kavram karışıklıklarına, "gönüllü" çalışmaya gitgide daha az rağbet edilmesine, bir kuruluş içinde gönüllü çalışanlarla, profesyonel çalışanlar arasında ortak değerler oluşamaması ve çalışma standartlarının farklılaşmasına, en önemlisi de kendi projelerinin hızlı temposu ve projeyi bitirme kaygısı içinde birçok kadın militanın yaptıkları iş ile kadınların o günkü gündemi ve öncelikleri arasındaki bağı önemli ölçüde kaçırmalarına yol açtı. Evet, galiba kendi projemiz ve projelerimize ne denli gönül verirsek, diğer kadın projeleri ve girişimlerinden, kadın hareketinin bütününden, etrafımızda ve dünyada olan bitenden o denli koptuk. "Acaba proje feminizmine mi dönüştü işler" kaygısı da bu gelişmelerin sonucunda dile getirilir oldu...

Peki, "proje feminizmi" yokken, feminizm varlığını nasıl sürdürüyordu? Galiba, ortak değerler oluşturma, varlığımızı ve toplumumuzda kadına yönelik baskıları ortaya koyma aşamasında, daha bütünsel ve büyük bir proje olan feminizmi anlamaya, anlatmaya ve ona toplumumuza özgü biçimleri nasıl kazandıracağımızı düşünmeye çalışıyorduk. Yani, kocaman, heyecan verici, belli bir süre ile sınırlanmamış, büyük bir projemiz yine vardı...Yaratıcı fikirlerin oluştuğu, bilinçlerin açıldığı mekanlar, evlerdi, sokaklardı, dergi sayfalarıydı; çalışma biçimleri esnekti, küçük dostluk gruplarıydı, enformellik, kendiliğindenlik ve geleneksel olana, bizden yana görünmeyene açık muhalefet

ve yaratıcı eylem biçimleri bu döneme rengini veriyordu. Bu tür çalışma tarzı, bir "oluşum", bir "ortaya çıkış" dönemi için çok uygun olmanın yanı sıra daha önce erkek egemen, merkeziyetçi örgütlenme yapıları içinde kendilerini ortaya koyamamış ya da fırsat tanınmamış birçok kadının da özlemini duydukları bir şeydi. Kendi yayınlarımızı geliştirmek, sığınma evleri kurmak, kadın merkezleri oluşturmak, yani "yapmak" ya da "kurumlar oluşturmak" aşamasına geldiğimizde maddi kaynaklar sorunu ile birlikte, projelendirme ve profesyonellik farklı bir boyutta karşımıza çıktı.

Projemize Farklı Bir Gözle Bakmak

Son derece doğal olan bu süreçte, feminizmi bir hareket olarak oluşturmaya çalıştığımız dönemdeki değerlerimizi, ortaklıklarımızı ve -eğer var olduğuna inanıyor idiysek- dayanışmamızı yitirmeye başladığımızı, ağaçlardan ormanı göremez hale geldiğimizi düşünüyor isek, bunun sorumlusu ne kendi başına projeler, ne de fon veren kuruluşlar... Galiba kendi projemiz ya da projelerimize ve etrafımızdaki projelere farklı bir gözle yeniden bakmamız gerekiyor. Belki ilk elden şu tür sorular sorabiliriz kendimize:

- Yapmak istediğim bu proje benim kuruluşumun amacına ne denli uygun? Bu projeyi daha sonra başka projelerle destekleyip, uzun dönem hedefime yaklaşılabilecek miyim?
- Gerçekleştirmek istediğimiz bu proje kuruluşumuz içindeki diğer projeleri nasıl destekleyip güçlendirecek? Bu tür bir projeyi gerçekleştiren başka kuruluşlar var mı? Onlarla nasıl bir işbirliğine girebiliriz?
- Bu projeyi oluştururken fon istediğimiz kuruluşların bu konudaki önceliklerini bilerek onların beklentileri konusunda tahminler yürütebiliyor muyuz? Biz bu beklentileri karşılayabilecek miyiz? Ne ölçüde onlardan gelen istekleri karşılayacak, hangi noktadan sonra "hayır" diyeceğiz?
- Projeyi yürütürken amacımız belli bir kaynağı kullanarak işi bir an önce bitirmek mi, yoksa bu parayı kuruluşumuzun kadrolarının ve başka kadınların güçlenmesi için en anlamlı ve tasarruflu biçimde mi kullanıyoruz? Yani, ara raporlar, bütçe denkleştirmeleri vs. içinde bocalayıp, bunların girdisi çıktısı içinde boğulup, bu işi niye yaptığımızı (nihai hedefimizi) unutuyor muyuz, yoksa, bu projeyi kuruluşumuzun ortak değerlerini geliştirecek, yeni çalışma biçimlerini oluşturacak bir fırsat olarak mı görüyoruz?
- Projelerde profesyonellerden gerektiği kadar destek alırken, kadın hareketinin de diğer sivil toplum örgütlenmeleri gibi gönüllü emek üzerinde yükseleceğini unutmayıp, projeleri, gönüllüleri yetiştirme, onları kuruluşlarımıza ve kadın hareketine kazanmanın bir yolu olarak görüyor muyuz?
- Projemizi bitirdiğimizde, yukarıda sorduğumuz sorular açısından da bir değerlendirmeye tabi tutuyor muyuz, yoksa fon aldığımız kuruluşa verdiğimiz rapor bizim için de yeterli oluyor mu?
- Projemize girişirken ve bitirdiğimizde onun nihai bir değerlendirmesini kadın hareketinin bütününe katkısı açısından bir yerlere oturabiliyor muyuz?
- Projemizin maddi kaynakları biterken, onu daha sonra nasıl

sürdürebileceğimiz konusunda yaratıcı fikirler geliştirebiliyor muyuz?

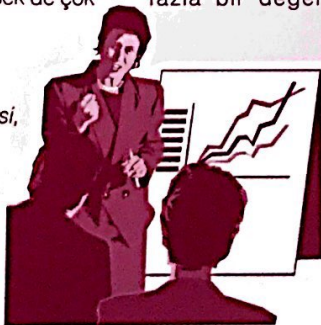
• Ve bütün bu süreçlerde ne denli şeffaf, eleştirel ve paylaşımcıyız? (Kendi grubumuz, projemiz, derneğimiz vb. içinde ve kendi dışımızdaki kuruluşlarla...)

Sorun, Projecilik Değil

Demek ki sorun yaptığımız işlerin basit projeciliğe dönüşmüş olmasında değil, o projeleri, neler düşünerek kurguladığımız ve nasıl yürüttüğümüzde... Projelere, ne yapmak ve niçin yapmak istediğimizi iyi bilerek girersek ve her aşamada bu konudaki kontrolü elden kaçırmazsak öğretici bir deneyim yaşayabiliriz. Bu konuda birçok kuruluşun farklı derecelerde de olsa sorunlar yaşadığını düşünüyorum. Bunların üzerinde düşünmek ve çözümler üretmekte kimilerimiz diğerlerinden daha başarılı olabilir. Ama bunları gerek kuruluşlarımız içinde, gerekse kuruluşlar arasında yeterince paylaşmadığımız açık. Ve galiba böyle bir süreç yaşamadığımız için de bir araya geldiğimiz toplantılarda birbirine benzeyen yakınmalar ve bazen de dilekler silsilesi halinde ortaya dökülüyor her şey. (Ve ne yazık ki bir sonraki toplantıda benzer bir biçimde dile getirilen şikayet ve dilekler...) Bu durum, "ilişkiler ve birlikte çalışma" başlığı altında ele alınabilecek daha genel bir konu. Ancak, değerlendirme ve paylaşım eksikliğinin, "projecilik" ve "projeler" konusunda da sorunların sistemli olarak nereden kaynaklandığını görmemizi engellediğini söylemek yanlış olmaz...

Sonuçta feminizm uzun soluklu, dünyanın çehresi kadınca bir biçim alıncaya dek sürececek bir proje. Hiçbirimizin yaşamıyla da sınırlı değil. Bizler, yaşamlarımız süresince, bir taraftan kendimizi dönüştürürken, bir taraftan da bu büyük değişimden yana dalgalara güç verecek, bu değişimden yana bilinci geliştirecek, kadınları haklarını isteme ve elde etme yönünde güçlendirecek bir ya da birkaç projeye aklımızı, yüreğimizi, enerjimizi katabiliriz. Kadın hareketinin nihai hedeflerini ve kritik alanlarını (uluslararası ve ulusal bazda) gözden kaçırmadan, kaynak sağlayabilmek için daldan dala atlayıp, hiç de ilintisi olmayan bir dolu projeyi yüklenmek durumunda kalmadan, benzer projeleri yürütürken birbirimizden kopmadan ve yeni projelere girerken kuruluşumuzun amacını ve ileriye yönelik hedeflerini gözden kaçırmadan... Bu bağlantıları kuramıyorsak, kendi içinde teknik açıdan son derece vasıflı projeler yürütüp, en düzgün raporları versek de çok fazla bir değeri olmaz.

Filiz Kardam
(Çankaya Üniversitesi,
İİBF)

Güçlü ve Zayıf Yanlarınızı Biliyor musunuz?

Başlık biraz popüler magazinlerdeki kişilik (sözüm ona) testleri türünden görünse de bizim sorunumuz bu değil. Kişilerin değil, kuruluşlarımızın durumundan söz etmek istiyoruz.

- > Kuruluşunuza yapılmış bir işbirliği teklifini mi değerlendireceksiniz?
- > Yeni bir projeye mi girişeceksiniz?
- > Şimdiye dek hiç gerçekleştirmediğiniz bir etkinliğe mi başlamak üzeresiniz...

Bu noktada bir durup düşünmek ve birkaç anahtar soru sormak, konumunuzu belirlemek açısından yararlı olabilir:

1. Kendiniz/ kurumunuz/ örgütünüz dışında hangi imkanlara/ olanaklara sahipsiniz? Dışardan ne gibi destekleri harekete geçirebilirsiniz?
2. Kuruluşunuz dışından ne gibi direnç, tehdit ya da engel ile karşılaşabilirsiniz?
3. Kendi kuruluşunuzun gücü nedir? Kendinizi hangi bakımdan, ya da hangi alanlarda veya konularda güçlü hissediyorsunuz?
4. Zayıf olduğunuz ya da en azından kendinizi güçlü hissetmediğiniz yönler hangileri?

Bunları, kendi kuruluşunuzun yöneticileri olarak veya aktif üyelerinizin de katıldığı bir toplantıda bütün açıklığı ile ve somut bir biçimde tartışıp, sorulara verdiğiniz yanıtları aşağıdaki şemada toplayabilirsiniz.

Gördüğünüz gibi bu tablonun sol tarafı sizin içsel ve dışsal açıdan güçlü olduğunuz noktaları, sağ tarafı ise zayıf noktalarınızı ve size dışardan yönelebilecek tehdit ve engelleri gösterecek.

Sol tarafınız ağır basıyor ve tablonun sağındaki güçlükleri de aşabileceğinizi düşünüyorsanız, yolunuz açık olsun! Ama, sağ taraf ağır basıyor ve sol taraftaki olanaklar yetersiz görünüyorsa, işe başlarken bu yetersizlikleri gidermek daha doğru bir seçim olabilir.

Belki hepimizin herhangi bir işe girişmeden zihnimizde kısaca gözden geçirdiğimiz bu süreç, stratejik planlamanın önemli bir parçası. Stratejik planlama ve yönetimle ilgili hemen hemen tüm kaynaklarda ve eğitim programlarında yer alıyor. Adı da SWOT analizi. Yani, İngilizce'de Strength(güç), Weakness(zayıflık), Opportunities (olanaklar), Threats(tehditler) kelimelerinin baş harflerinden oluşuyor. SWOT analizi, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanmış olan *Toplumsal Cinsiyet Eğitimi El Kitabı*'nda da yer alıyor.

Üniversitede Kadın Çalışmaları

Üniversitelerde kurulan ve hızla yaygınlaşan Kadın Çalışmaları Merkezleri, Türkiye'de kadın hareketinin kurumsallaşmasının önemli ayaklarından biri. Bu merkezler bir yandan üniversitelerin "topluma dönük yüzü"nde yer alıyorlar, bir yandan da öğrenci yetiştiriyorlar, çeşitli araştırmalar yürütüyorlar.

Üniversite merkezleri, iki ayrı kaynaktan besleniyor: bir yandan Cumhuriyetin kuruluşundan, hatta daha eskiden beri devam eden "toplumun çağdaşlaştırılması misyonu"nu benimsemiş kadınlar geleneğinden; öte yandan da daha yeni sayılabilecek bir kaynaktan: kadın kurtuluş hareketinden.

İlki, sadece üniversite merkezlerini değil, daha geniş çerçevede "hükümet dışı kuruluşlar" denilen kadın örgütlerini de büyük ölçüde biçimlendiren bir gelenek. Toplumu aydınlatmak, kadınları bu aydınlanma içindeki yerlerini alabilmeleri için eğitmek, bütün bunları da ülkenin çağdaş bir toplum haline gelmesine katkıda bulunmak amacıyla yapmak. Bu gelenek, Türkiye'de üniversite merkezlerinin dünyadaki (özellikle Batı ülkelerindeki) benzerlerinden farklı biçimde, son derece "politik" yerler olmalarının da esas sebebi gibi görünüyor. Üniversite merkezleri, tıpkı gönüllü kadın kuruluşları gibi, güncel politikanın gündemini izliyorlar, bu gündem içindeki konularda taraf oluyorlar. Bunun en tipik örneği, herhalde laiklikle bir biçimde ilişkilendirilebilecek politik tüm tartışmalarda kadınların (başta akademisyen kadınların) dikkat çekici bir biçimde yer almalarıdır.

Kadınların özgürleşmelerinin laiklikle bağı açık olmakla birlikte, kadınların güncel politik gündeme bu kadar tabi olmalarının önemli sakıncaları var. Çünkü bu gündem, genellikle siyasal konjonktür, parti çıkarları, kısa dönemli politik hesaplar ve çatışmalar gibi şeyler tarafından belirleniyor. Kendi belirlemedikleri, biçimlendirmedikleri, müdahil olmadıkları bir gündeme tabi kalmak, kadınların kendi gündemlerini oluşturabilmelerinin önündeki önemli engellerden biri haline geliyor, ortak bir

ulusal kadın gündemi oluşturulmasını güçleştirecek biçimde kadınları mensup oldukları politik taraflara göre bir kez daha bölüyor.

İkinci kaynak, kadın kurtuluş hareketi demiştim. Hem Türkiye'de 80'lerde yeşeren hareketi, hem de dünyadaki kadın kurtuluş hareketini kast ediyorum bununla. Özellikle bilgiye yaklaşım, araştırma konularının ve çerçevelerinin seçimi, oluşturulması, öğrenci yetiştirmedeki pedagojik yaklaşımlar gibi konularda, feminizmin güçlü bir etkisi olduğu görülüyor üniversite merkezleri üzerinde. Ve üniversitelerdeki kadın çalışmaları merkezleri kadınların hayatında sahici değişimlere katkıda bulunabilecek kurumlar olacaklarsa, sanıyorum esas olarak bu yönleriyle başarabilecekler.

Türkiye'de bir "kadın çalışmaları" alanından söz etmek için henüz erken. Henüz feminist bir bakış açısıyla yapılmış az sayıda çalışma var, bunların eleştirilebildiği, değerlendirilebildiği, onlardan çıkıp yeni sonuçlara ulaşılabilirdiği bir zemin de kurulabilmiş değil. Ama bazı örnekler var ki, çok iyi başlangıç noktaları oluşturabilirler- özellikle istihdam alanında yapılan bazı çalışmalar ilk elde akla geliyor.

Üniversitelerdeki kadın çalışmaları merkezleri, bu başlangıç noktalarının geliştirilmesinde, alanda çalışacak yeni insanların yetiştirilmesinde, besleyici bir tartışma ortamının yaratılmasında son derece işlevsel olabilirler ve o zaman varlıkları da bir anlam kazanabilir. Hem bu merkezlerden birinde çalışan biri, hem de bir feminist olarak, kendimize, bu ülkede yaşamış ve yaşayan kadınlara böyle bir borcumuz olduğuna inanıyorum.

Aksu Bora

İletişim için: Ankara Üniversitesi / Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (KASAUM)

İletişim Fakültesi / Cebeci / Ankara

Tel: 0312 320 55 95

e-posta: kasaum@media.ankara.edu.tr

EKAM'dan Haberler

Türkiye'de üniversitelerde faaliyet gösteren kadın merkezlerinden biri olan Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi (EKAM), "kadın çalışmaları konusunda Ege Bölgesi'nde uygulanabilir yöntemler ortaya koymak, İzmir'de sivil toplum örgütlerinde yer alan kadın potansiyelini bu tip projelere yönlendirmek, ekip çalışmalarının kazandırdığı sosyal ve kişisel tatminleri yaşatmak, kazanılan deneyimlerin diğer sivil toplum örgütlerine aktararak İzmir içinde ve dışında yer alan kırsal kesimdeki ailelerin ve yörelerin kalkınmasına yardımcı olmak " olarak tanımlıyor kuruluş amaçlarını. Merkezin yürüttüğü üç önemli proje bulunuyor: Bunlardan biri "Kırsal Kesim Kadınların Yaşam Koşullarını İyileştirilmesi ve İstihdam Olanaklarının Yaratılması Pilot Projesi", Kemalpaşa Başıyurdu Uygulama Birimi olarak düzenlenen mekanda kadınlara yönelik çeşitli kurslar ve eğitim programları uygulanıyor. Merkezin diğer iki projesi ise, "Üniversite Gençliği Danışmanlık Projesi" ve "İzmir Gecekondu Semtlerindeki Kadın Çocuk ve Ailelere İlişkin Araştırma ve Eğitim Çalışmaları-Bornova Mevlana Mahallesi Pilot Projesi" adını taşıyor.

Bilgi için: Ege Üniversitesi Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi, 35040 Bornova/İzmir

KSSGM'den Toplumsal Cinsiyet Eğitimi

KSSGM, "Kadın İstihdamının Geliştirilmesi Projesi" kapsamında 1999 yılı içinde bir toplumsal cinsiyet eğitimi programı geliştirmiştir. Toplumsal cinsiyet eğitimi programının amacı, kamu, özel veya sivil toplum kuruluşu niteliğindeki örgütlerin, gelecekte sunmayı düşündüğü hizmetlerde veya yapmayı düşündüğü üretimde, programlarını toplumsal cinsiyet konusunu göz önünde tutarak hazırlayabilmesine ve kurumun yapısını da buna uygun bir biçimde dönüştürmesine yardımcı olmaktır. Başka bir deyişle, toplumsal cinsiyet konusunun, üretim ve planlamada bir ana akım olarak ele alınması için gerekli bilgileri sağlamaktır. Toplumsal cinsiyet eğitimi, toplumsal cinsiyet açısından eşitlikçi ilişkilerin kurulması sürecinde, planlamada, uygulamada, izlemeye ve değerlendirmede kullanılabilecek bir araç olarak düşünülmüştür. Programın uygulaması sırasında, katılanların bilgi, düşünce ve davranışlarında toplumsal cinsiyet bakımından eşitlikçi değişikliklerin meydana gelebilmesi için çok yönlü bir etkileşim öngörülmüştür.

Toplumsal cinsiyet eğitimi pilot uygulamaları sonucunda, materyal son kez gözden geçirilmiş, kullanıma açılmış ve ilk uygulama Yerel Demokrasi Vakfı (WALD) tarafından, Ekim 1999 tarihinde yapılmıştır. Uygulama yapmak isteyen kuruluşların KSSGM'ne başvurması gerekmektedir.

Nasıl Başvurulacak?

Materyali kullanmak üzere başvuran kurum veya kuruluş, önce bir bilgi formu gönderilmektedir. Bilgi formu, programın süresini, eğitimcilerin niteliği, kurum ve kuruluşun tanıtımı, yapılacak eğitimin amacı, katılımcı sayısı, katılımcıların cinsiyetleri ve eğitimin yapılacağı mekanın tanıtılması gibi bilgileri içermektedir. Bilgi formunun incelenmesinden sonra, ilgili kuruluşa materyalin kullanımı hakkında bir protokol gönderilmektedir. Protokolün ana amacı, materyalin kullanımına bağlı olarak geri bildirimin sağlanması ve materyalin zenginleştirilmesi olduğu kadar materyalin kullanımını Genel

Müdürlüğün izleyebilmesidir. Protokolde, materyalin kullanımından sonra Genel Müdürlüğe teslim edilmesi, hiçbir şekilde çoğaltma yapılmaması ve uygulamadan sonra görüş ve önerilen yer aldığı bir raporun hazırlanması konuları yer almaktadır.

Bu arada materyali hazırlayan proje danışmanlarınca KSSGM çalışanlarına yönelik bir atölye çalışması da gerçekleştirildi. Bu çalışmaya katılanlar daha sonra 26 Haziran 2000 tarihinde Ana Çocuk Eğitimi Vakfı Ankara Bürosunda, Vakfın lider annelik çalışma programına katılan dokuz kadına toplumsal cinsiyet eğitimi verdiler. Daha çok toplumsal cinsiyet kavramının anlaşılması ve derinleştirilmesi amacını taşıyan etkinliklerin seçildiği uygulamada, kadın ve erkek isimlerinin toplumsal cinsiyet rollerimize uygunluğu ile ilgili bir etkinlik sırasında katılımcılar, daha önce bilselerdi çocuklarına ona göre ad koyacaklarını belirttiler.

Bilgi için:

Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü
Meşrutiyet Caddesi, No: 19/7 06650 Bakanlıklar/Ankara
E-mail:info@merian.kssgm.gov.tr

STK'ların Güçlendirilmesi Eğitim Programı

The British Council'in Türkiye'de *Sivil Toplumun ve Demokrasinin Gelişimine Destek Projesi* kapsamında 27-29 Mayıs tarihinde STK'lara bir eğitim programı uygulandı. Özellikle insan hakları kuruluşlarından 10 kuruluş ve 15 katılımcının yer aldığı atölye çalışması, aynı proje kapsamında hazırlanmış materyalin de ön denemesinin yapıldığı bir toplantı oldu.

Temel insan hakları alanında çalışan kuruluşların yönetsel işleyiş, örgütlenme, katılım, kaynak bulma vb. açısından eğitim ihtiyaçlarının saptanması, bu gereksinimleri göz önünde bulunduran bir eğitim materyalinin hazırlanması ve bu materyalin bir grup STK'ya uygulanması aşamalarında, aralarında Akın Atauz, Filiz Kardam, Mehmet Ecevit, Susan Elliott ve Martina Hunt olmak üzere yerel ve uluslararası danışmanlardan oluşan bir ekip çalıştı.

Üç günlük eğitim programı sırasında ayrıca, Avrupa Birliği'nden, The British Council'den ve Hollanda Büyükelçiliği'nden görevlilerin katıldığı bir panel yapıldı ve programa katılan STK yöneticileri bu kuruluşların proje kaynakları konusunda bilgilenme ve kendilerine sorular yöneltilme fırsatı buldular.

İçeriği ve yürütülüş biçimiyle genelde katılımcılar tarafından yararlı bulunan, çeşitli konular da katılarak zenginleştirilmesi, tekrarlanması ve yaygınlaştırılması istenen program, değişen uluslararası ve ulusal durumun STK'lar üzerindeki etkisi, çeşitli örgütlenme modelleri, örgütsel kültür, örgütsel kültürün örgütlenme yapısı ile ilişkisi, örgütsel işleyişte yöneticilerin rolü, liderlik, yönetim kurulları, gönüllülerle çalışma, kurumlar arası ilişkilerin analizi, kaynak bulma, değişime hazırlık ve eylem planlaması gibi konularda belli bir mantık dizini içinde birbirini izleyen çeşitli etkinlikler ve çalışma materyalleri içeriyor.

Programın materyalinin diğer STK'lar tarafından da kullanılabilir hale getirilmesi, bu konuda eğitimcilerin yetiştirilmesi, eğitimin yaygınlaştırılması ve izleme programlarının geliştirilmesi konusunda öneriler, proje danışmanları tarafından da The British Council'a iletili.

Bilgi için: The British Council Tel: 0.312 424 16 44

Örgütlenmede Mevcut Yasal Düzenlemeler

DERNEKLER

Dernekler, kazanç paylaşma dışında kanunlarla yasaklanmamış ideal bir amacı gerçekleştirmek üzere en az yedi gerçek kişinin bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirmek suretiyle oluşturdukları tüzel kişiliklerdir.

Dernek kurulurken öncelikle; en az 7 gerçek kişi bilgi ve çalışmalarını sürekli olarak birleştirerek bir araya gelmeli, bu yedi kişi Dernekler Kanununun m.4'teki şartlarını taşımali (18 yaşını bitiren medeni hakları kullanma ehliyetine sahip ve dernek kurması bu maddedeki şartlarla yasaklanmayanlar), ortak amaç kanunlarla yasaklanmamış bir amaç olmalı ve kesinlikle ticaret ve kazanç paylaşma olmamalı ve derneğin bir tüzüğü bulunmalı.

Bizim hukuk sistemimizde dernekler, izne gerek olmadan kuruluş bildirimini ve eklerini dernek merkezinin bulunduğu yerdeki en yüksek mülki amirliğine başvuru dilekçesiyle sunarak tüzel kişilik kazanırlar. Başvuru dilekçesine eklenmesi gereken belgeler şunlardır:

* Kuruculuk beyannamesi (Her bir kurucu üyenin dernek kurucusu olabileceği şartlarını taşıdığını belirten imzalı beyannamesi)

* Dernek kuruluş bildirimi (Derneğin adı, unvanı, ikametgah adresi, kurucuların ve geçici yönetim kurulu üyelerinin adları, meslek ve adresler ile ayrı ayrı imzalarını içeren beş nüsha beyanname)

* Dernek tüzüğü (Beş nüsha hazırlanmalıdır.)

* Her bir kurucunun nüfus cüzdanı örneği (noter tasdikli), muhtarlardan ikametgah belgesi, savcılıktan adli sicil kaydı belgesi.

Yeni kurulan bir derneğin tasdikli tüzüğünün gazetede yayımından itibaren altı ay içinde genel kurul toplantısını yapması ve zorunlu organlarını (genel kurul, yönetim kurulu, denetleme kurulu) seçmesi mecburidir.

Dernekler, kuruluşları itibarıyla bildirim sistemine tabi olduklarından ve herhangi bir sermaye gerektirmediklerinden uygulamada çok görülen tüzel kişilikler arasındadır. Ancak, derneğin işleyişi sırasında Dernekler Kanununda belirtilen yasaklara aykırı davranılması halinde birçok yatırımla karşılaşılır. Bu açılarından mevzuata uygun hareket edilmesi önemlidir. Ayrıca, dernek tüzüğünün hazırlanması dernek kurulurken dikkat edilmesi gereken en önemli noktadır. Örneğin, tüzükte yube açılabilirliğine dair özel bir madde yoksa, dernek tüzüğünü değiştirmeden şube açamayacaktır.

Kamu Yararına Dernek Olma

Bu tür dernekler ayrıcalıklı bir konuma sahiptir. Kamu yararına dernek olabilmek için:

* Dernek en az bir yıldan beri faaliyette bulunmalı,
* Amacı ve faaliyetleri tüm ülke çapında yararlı sonuçlar verebilecek nitelikte olmalıdır. Dernek tüzüğünün son şekli, tüzüğün ilan edildiği gazete, dernek üyelerinin sayısı ve

geçmiş yıllarda toplanan aidat miktarı, şube sayısı ve bağlı kuruluşları varsa miktarı ve cinsleri, derneğin kamu yararı yönünden faaliyetleri ve gelecekte yapacağı işler hakkında rapor, son yıla ait bilanço, taşınmaz malların listesi ve kamu yararına çalışan dernek sayılması için dernek Genel Kurulunun aldığı karar İçişleri Bakanlığı'na iletilmek üzere valiliğe verilmelidir. İlgili bakanlığın görüşü ve İçişleri Bakanlığı'nın önerisi, Danıştay İdari İşler Kurulu'nun kararı ve Bakanlar kurulunun onayı ile kamuya yararlı dernek olunabilir.

Kamuya yararlı derneklere tanınan haklar şöyledir:

- * İl, ilçe ve köylerde birden fazla şube açabilme,
- * Bakanlar kurulu kararı ve ihtiyaçtan fazla taşınmaza sahip olabileceği,
- * Gelir vergisine tabi mükelleflerin o yıla ait bildirilecek gelirin %5'inin aşmamak kaydıyla yaptıkları bağışları vergiden indirebilme
- * Mahalli idareler, KİT'ler ile bağlı müesseseleri ve sermayesinin yarısından fazlası devlete ait kuruluşlardan yardım alabilme,
- * Belediye Eğlence vergisinden muaf olma,
- * Binası yok ise, bedelleri o yılda ve eşit 10 taksitte ödemek üzere millî emlakattan bina tahsisi konusunda kolaylık.

VAKIFLAR

Vakıf, belli bir amaca özgülenen ve tüzel kişiliği olan mal topluluğudur. Vakıfta öncelikle dikkat edilmesi gereken, özgülenen mal topluluğunun miktar yönünden amacı gerçekleştirebilecek yeterlilik ve elverişlilik olmasıdır. Dernekte farklı olarak tüzel kişiler de vakıf kurabilirler.

Vakıf kurmak için de her şeyden önce bir vakıf senedinin hazırlanması gerekir. Bu senette vakfın amacının, organlarının, amaca özgülenen mal ve hakların neler olduğunun, teşkilatının, ikametgah ve adının yer alması zorunludur. Bu aşamadan sonra vakfın kişilik kazanabilmesi için vakfeden kişinin bulunduğu yerdeki asliye hukuk mahkemesine başvurmak ve mahkemece tutulan sicile vakfı kaydettirmek gerekir. Merkezi sicile kaydedilen vakıf Resmi Gazete ile ilan edilir. Resmi senetten başka vasiyet yolu ile de vakıf kurmak mümkündür.

Vakıflar özel hukuk tüzel kişisidirler. Vakfeden şeyler de özel mallardır. Bu nedenle Vakıflar Kanununun 8. maddede belirtilenler dışında kamu malı niteliğinde değildirler ve kamu mallarına tanınan ayrıcalıktan yararlanamazlar. Vakıfların doğrudan hayrattan olan taşınmazları rehnedilemezler, mülkiyet ve irtifak hakkı için kazandırıcı zaman aşımı işlemeyebilir ve bu kanunun gösterdiği haller dışında satılamazlar.

Vakıflar, sermaye gerektiren tüzel kişilerdir. Ayrıca, vakıflarda, vakfedenin mirasçılarının ve alacakların vakfa itiraz edebilme hakları vardır. Bunun yanında vakıflar teftiş ve denetimden doğan giderlere katılmak zorundadırlar. Ayrıca vakıf kurmak ve devamını sağlamak dernek kurmak ve devamını sağlamaktan biraz daha fazla prosedüre tabiidir.

ŞİRKET

Uygulamada çok sık olmasa da, şirket olarak kurulan kadın örgütlenmeleri de mevcuttur. Türk Ticaret Kanununa göre şirketler ekonomik amaç güden tüzel kişilerdir. Şirketler; adi, kolektif, komandit, limited ve anonim olarak kurulabilirler. Uygulamada en çok görülen şirket türü kolektif şirkettir. Çünkü, bu şirketler büyük sermayeye ve çok geniş organizasyona gerek duymayan ve riziko itibarıyla küçük ve orta çaptaki ticari işletmeler için ve uygun şirket şeklidir. Ticaret şirketleri hangi türden olursa olsunlar tacir sayıldıkları için işletmelerini ticaret siciline kaydetmek zorundadırlar. Şirketler türlerine göre kurumlar vergisi veya gelir vergisi öderler.

Şirketler dernek ve vakıflardan ayrı bir hukuki alana tabiidirler. Şirketle ilgili uyumsuzluklarda Türk Ticaret Kanunu ve Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Kuruluş ve mukavele değişikliği en basit olan şirket tipi kolektif şirkettir. Bu tipte asgari bir sermaye koyma zorunluluğu yoktur ve şirket yedek akçe ayırmak zorunda değildir. Ancak, kolektif şirketler şahısa bağlı olduğu için ortakların ayrılması veya ölümü şirketin varlığını tehlikeye düşürebilir. Şirket ortakları, şirket borçlarından sınırsız olarak sorumlu olduğundan iflasa tabidirler. Komandit şirketlerde ise ortakların bir kısmı sınırlı bir kısmı sınırsız sorumludur. Anonim şirketlerde ise sınırlı sorumluluk ilkesi geçerlidir. Ortağın sorumluluğu şirkete koyduğu sermaye ile sınırlıdır. Ayrıca anonim şirketler sermaye toplayabilme olanaklarının yanında dışarıdan da kolaylıkla kredi sağlayabilirler. Ancak, anonim şirketlerin kuruluşu detaylı şekil şartlarına bağlıdır ve bir hayli masraflıdır. Daha az masraflı olan bir şirket türü ise, limitet şirkettir. Limitet şirket kurmak için en az iki ortak gereklidir, bu sayı en çok elli ortağa yükselir.

Şirketlerde esas amaç, kâr olmakla birlikte. "İktisadi olmayan talî amaçlar" da güdebilirler. Şirketlerde genellikle sermaye en önemli unsurdur. Oysa dernek kurmak için buna gerek yoktur. Ayrıca, dernekler için bir vergi yükümlülüğü bulunmamasına rağmen, şirketler vergi yükümlüsüdür.

DİĞER ÖRGÜTLENMELER

Oluşum, inisiyatif, platform gibi diğer örgütlenme türleri ise, devamlı olmayıp geçici nitelik taşırlar. Zaten bu biraraya gelme biçimlerinin hukuki anlamda tüzel kişilikleri yoktur. Bu tip örgütlenmeler genellikle birden fazla gruba ait insanların belli bir amaç için geçici olarak bir ortaklık kurmasıyla belirir. Genellikle tüzel kişiliği olan bir organizasyon içinde bu amacın gerçekleştirilmesi için eylemde bulunurlar ve çatısında toplandıkları tüzel kişiliğe bağlı olurlar.

Pekin'den Sonra Yeni Bir Beş Yıla Başlarken

Birleşmiş Milletler Dünya Kadın konferanslarının sonuncusu olan Dördüncü Pekin Dünya Kadın Konferansı'nın üzerinden beş yıl geçti. Bu yıl Pekin+5 izleme sürecinde hem beş yıl içindeki gelişmelerin bir değerlendirmesi yapıldı, hem de bundan sonra kadınların durumunu iyileştirecek yeni eylem ve programlar üzerinde görüşüldü. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 5-9 Haziran 2000 tarihlerinde gerçekleştirdiği Kadın 2000, 21. Yüzyılda Toplumsal Cinsiyet Eşitliği, Kalkınma ve Barış konulu özel oturumda, toplumsal cinsiyet eşitliği yönünde yapılacak tüm çalışmalara rehberlik edecek olan Siyasi Deklarasyon ve Sonuç Belgesi kabul edildi. Bu iki metnin son şekline gelmesi için çeşitli düzeylerde hazırlıklar yapıldı. Hazırlık, resmi ve gayri resmi oturumlar biçiminde hükümet ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla Mart, Nisan ve Mayıs aylarında New York'ta Birleşmiş Milletler binasında sürdü. Mart ayındaki hazırlık toplantısından önce ise bölgesel düzeyde hazırlık toplantıları yapıldı. Bu belgelerin kadınların hayatıyla ne kadar yakından ilgili olduğunu bundan sonraki sayfalardaki yazılarda bulacaksınız..

Bu hazırlık toplantıları ve ardından gelen Birleşmiş Milletler Özel Oturumunda Pekin Konferansı'nın ardından hükümetlerin verdikleri taahhütleri yerine getirilip getirilmediği, Pekin Eylem Platformu'nda (PEP) yer alan 12 kritik alanda ne gibi gelişme sağlandığı, Eylem Platformu'nun yaşama geçirilmesinde engellerin nasıl kaldırılacağı ortaya konmaya çalışıldı. Bunun için Birleşmiş Milletler hükümetlerden bir rapor hazırlamasını istedi.

Toplantılara STK'ların hem kendi adlarına, hem de hükümet delegasyonu üyesi olarak katılması mümkün. Hükümetler arasındaki görüşmelere veri oluşturan en önemli toplantılar STK'ların oluşturduğu koza toplantıları oldu. Başka bir deyişle STK ve hükümetlerin birarada bulunmasının nedeni STK'lardan hükümetlere gidecek taleplerin resmi metne girip girmediğini izlemek. Kadın ve Çalışma Hayatı, Yoksulluğun Ortadan Kaldırılması, Toplumsal Cinsiyet ve Ekonomik Eşitlik, Yerli Kadınlar, Fransızca Konuşan Kadınlar, Gençlik, Lezbiyen Kadınlar, Asya Pasifikli Kadınlar, Afrikalı Kadınlar, Kadın ve Sağlık, Kadına Yönelik Şiddet, Kadın ve Karar Alma Mekanizmaları, Kadının İnsan Hakları, Avrupa Birliği Kadınları, Kadın ve Medya, Çevre, Eğitim, İletişim gibi çok sayıda koza, panel, toplantı, protesto ve lobi faaliyetleriyle varlıklarını gösteriyor. Kozalar, Sonuç Belgesi üzerinde

yapılmasını istedikleri değişiklikler ve eklenmesini istedikleri ifadeleri hükümet delegasyonlarına ileterek metnin son haline gelmesinde katkı sağlama olanağına sahipler.

Hükümetlerarası görüşmelerde paragraf paragraf bütün metin okunuyor, düzeltme ve eklemeler ülkelerin dahil olduğu grupların veya tek tek ülkelerin sözcüleri tarafından aktarılıyor. Toplantıda Türkiye, ülke gruplarından herhangi birine dahil olmamasına karşın ağırlıklı Avrupa Birliği ülkelerinin görüşlerini destekledi.

Sonuç Belgesi şu bölümlerden oluşuyor:

I.Giriş, (hükümetlerin Pekin'de verdikleri taahhütleri izlemek ve gözden geçirmek üzere bir araya geldiğini belirten bir giriş, kadın haklarının insan haklarının ayrılmaz bir parçası olduğunu belirten bir paragraf)

II. PEP (Pekin Eylem Platformu)'daki 12 Kritik Alanda Başarılanlar ve Gerçekleştirilmeyenler

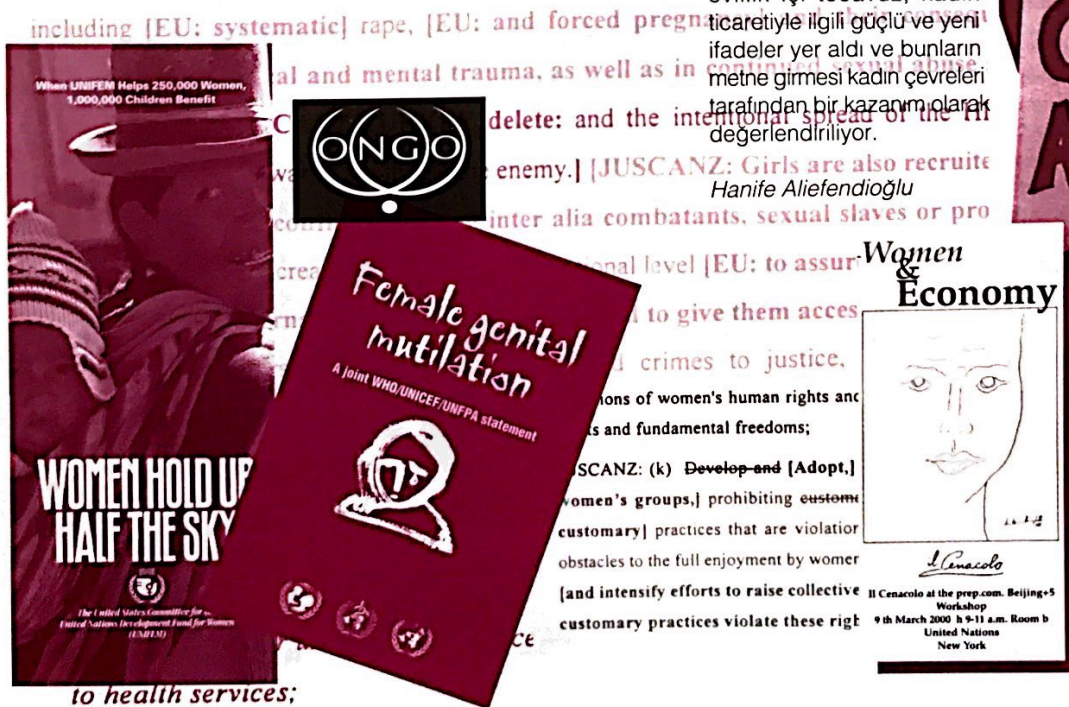
(Kadın ve Yoksulluk, Kadının Eğitim ve Öğrenimi, Kadın ve Sağlık, Kadına Yönelik Şiddet, Kadın ve Silahlı Çatışmalar, Kadın ve Ekonomi, Yetki ve Karar Alma Sürecinde Kadın, Kadının İlerlemesinde Kurumsal Mekanizmalar, Kadın ve Medya, Kadın ve Çevre, Kız Çocukları). Her alt bölümde başarılanlar ve engeller aktarılıyor.

III. Pekin Deklarasyonu ve Eylem Platformunun Uygulanması Bu bölümde çalışma yaşamından, üreme sağlığına, sigara kullanma alışkanlığından, HIV/AIDS'le başetme yollarına, kadın ve erkeğin toplumsal cinsiyet rollerinin paylaşımından, farklılık, ayrımcılık, aile vb konularına yer veriliyor.

IV. PEP'nin Tam Olarak Uygulanması Bu bölümde hükümetlerden beklenen hem PEP'daki eylemleri gerçekleştirmenin önündeki engelleri kaldırmak hem de yeni eylemler geliştirmeleri. Bütün uluslararası kuruluşlar, sivil toplum, sendikalar ve tüm taraflar hükümeti bu konuda desteklemeye davet ediliyorlar.

Sonuç Belgesi'nde, töre cinayetleri, zorla evlendirme, evlilik içi tecavüz, kadın ticaretiyle ilgili güçlü ve yeni ifadeler yer aldı ve bunların metne girmesi kadın çevreleri tarafından bir kazanım olarak değerlendiriliyor.

Hanife Aliefendioğlu

Paylaşmaya Açılan Duygu ve Düşüncelerle PEKİN ve PEKİN+5 SÜREÇLERİNDE KADIN SİVİL TOPLUM KURULUŞLARIMIZ

1995 yılında Pekin'de gerçekleşen Birleşmiş Milletler(BM) IV.Dünya Kadın Konferansı, Türkiye sivil toplum kuruluşları açısından büyük bir önem taşıyordu: Biz Türkiye kadın kuruluşları/inisiyatifleri, BM Kadın Konferansı'na bu kez doğrudan katılıyorduk. (Önceki Kadın Konferansları'nda da bazı kadın kuruluşlarından temsilcilerin resmi heyetlerde yer aldığı deneyimler olmuştu elbet. Ama, bu var oluşlar, kadın hareketine çok az yansımış, çok az aktarılmıştı.) Bu kez, kadın STK'ları olarak, acemi fakat daha yakından ilgilidik. Önemsiyor ve istiyorduk.

Pekin'in hazırlık sürecinde sivil toplum kuruluşları tarafından gerçekleştirilen çalışmalara, az sayıda da olsak, doğrudan katılmayı başardık. Bu süreçte dilimize yeni sözcükler, gündemimize yeni eylemler/işler girdi: Akredite olmak, NGO forumlarına ve/veya toplantılara katılmak, kimi göndereceğimize karar vermek, göndereceğimiz kişi ya da kişiler için para bulmak, bunun için yeni ilişkiler kurmak, görüşmeler yapmak... (Orada ne yapacağımıza, biraz da acemilik ve bilgisizlikten, pek kafa yormamıştık doğrusu. "Oralarda ne yapacağız"ın karın ağrıları, genellikle temsilcilerimiz olan arkadaş(lar)ımızın karnındaydı.)

Yine de, kendi çapımızda iyi bir başlangıç yapmıştık: Avrupa bölge toplantısından başlayarak BM sürecine bir ölçüde katılmış, olup bitenleri anlamaya başlamıştık. (Bu deneyimi ne kadar paylaştığımıza bir önu işaretini koymak gerekse de, süreç bizi uluslararası çalışmalara katılım açısından yeni bir deneyim birikimine kavuşturdu, geliştirdi, değiştirmeye başladı.)

Bu sürecin getirdiği bir başka önemli kazanım, çeşitli ülkelerden kadınlarla, kadın kuruluşları ile tanışmak, ülkemizdeki kadınları tanıştırmak oldu. Yani, 1990'ların başlarında başlayan dışa açılma sürecimizde bir tür patlama yaşadık. Bir anlamda, uluslararası kadın dayanışmasını tattık, tattırdık. (Bu tatma ve tattırmalar, ne yazık ki sadece keyifli bir dizi deneyim değildir. Gerek kuruluşların içinde gerekse kuruluşlar arasında, ödenen bedeller, yaşanan, iz bırakan acılar oldu Bu arada birbirimizle bir başka şekilde daha tanıştık.) Aradan artık beş yıl geçti.

Pekin sonrasındaki beş yılda Pekin Siyasi Bildirgesi ve Eylem Platformu'nun hayata geçirilmesine yönelik birçok çalışma yapıldı. Biz kadın kuruluşları ve kadınlara ilgili bir şeyler yapan diğer sivil toplum kuruluşları da son beş yılda geliştik, çeşitlendik, çoğaldık ve pek çok şey yaptık. Yaptıklarımızın Pekin Siyasi Bildirgesi ve Eylem Platformu ile ilişkisini kurduk mu kurmadık mı, kurdu isek ne kadar kurduk? Hükümetlerin yapması gerekenleri yapıp yapmadığını yeterince dikkatli ve güçlü bir şekilde izledik, birilerinin ensesinde boza pişirdik mi? Hatta, bu Bildirge ve Eylem Platformu'nu ülkemiz kadınlarına yeterince tanıttık mı? Bu soruların yanıtları bence hep aynı: "Evet, bir parça, ama yoğun ve olması gereken ölçüde değil." Takipçiliğimizin güçlü olduğunu söylemek gibi, Türkiye'de yaşayan kadınlar olarak, bu Bildirge ve Eylem Platformu'nun bireysel düzeyde hayatımıza ne getirdiği ile yeterince ilgilendiğimizi söylemek de güç...

BM Pekin Konferansı sonrası gelişmeleri değerlendiren ve geleceğe ışık tutan, bir yıldan fazla süredir çalışmaları devam eden Pekin+5 süreci, Haziran 2000'de New York'taki Özel Oturum ile tamamlandı. Bu kez kadın kuruluş ve inisiyatifleri olarak, bir yıldan fazla süren sürece daha bilgili, bilinçli, hazırlıklı katıldık. Katılımımız, sayısal olarak da, katkı olarak da, deneyimlerimizi paylaşmak açısından da daha güçlüydü. Örneğin, Pekin'e toplam yedi kuruluş akredite olmuş ve temsilci gönderebilmişti, bu kez sayımız 14'tü. (Başvuru sürelerine gereğince hassas olabilseydik ve birbirimizi uyarabilseydik,

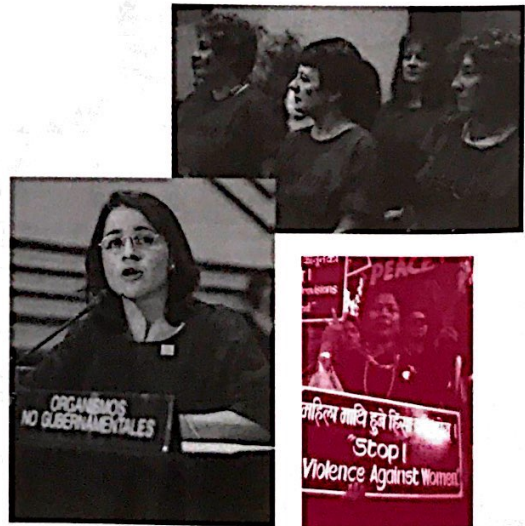
bu sayının daha fazla olması da mümkündü.) 50 dolayında kuruluş/inisiyatif bir araya geldik, "Pekin+5 Türkiye STK'ları Raporu"nu hazırladık ve "Dünya Raporu"na katkı olarak sunmayı başardık. Bu, kadın hareketimiz açısından bir ilk örnek oluşturdu. Hem kendi aramızdaki ilişkilerde, hem de resmi kuruluşlarla ilişkilerimizde önemli gelişmeler sağladık. 160'ı aşkın STK, bu süreçte önemli bir iletişim ağı gerçekleştirdi. Ülke Heyetimizde bizim kuruluşlarımızdan temsilcilerin yer alması için çaba harcadık, işbirliği geliştirdik ve bu temsilcilerimizi kendimiz seçtik. Resmi heyette yer alan temsilcilerimiz, resmi sorumluların da anlayış ve işbirliği ile canlı, güçlü bir temsil ve savunma gerçekleştirdiler ve bazı hususların nihai belgelerde yer almasında rol oynadılar.

Bu kez yaptıklarımızdan, başardıklarımızdan bence hoşnut olabiliriz. Bu hoşnutluğu elde ederken ödenen bedelleri, yaşanan ve iz bırakan tatsızlıkları, derinden hissedilen acıları, yetersizliklerimizi, olgunlaşmamışlıklarımızı, vb. unutmuş değiliz. Hepimizin kendi açısından gördüklerini, yaşadıklarını Ekim sonlarında yapacağımız 2.Ulusal Toplantı'da konuşacağımızı, konuşmamız gerektiğini düşünüyorum.

Bu yazının sonuçları şunlar: New York'taki Pekin+5 toplantısından sonra geleceğe dönük olarak yapmamız gereken, yapılması gerekli pek çok iş bizi bekliyor. Bu işleri yapacak enerjiyi-sinerjiyi üretmek için azıcık(?) arınmaya, azıcık (?) bizim tarzımızı yaratmaya ihtiyacımız var. Yani, bence, bir çoğumuzun orasından burasından kopçalandığı "bu süreçte neler oldu bitti"yi konuşmaya, değerlendirmeye önemli bir yer ayırmalıyız. Bunu, kendimize ve hareketimize akıllı hedefler koymak için, kendimizi geleceğe hazırlamak için yapmalıyız. Ekim Toplantısı'nda ayrıca, asıl hedeflerimiz, yani "Geleceğimizi nasıl elimizde tutarız?" üzerinde çalışmalıyız. Yani, Ekim toplantısında yapacaklarımız, iletişim-koordinasyon-işbirliği üretmeye, bu iletişim, koordinasyon ve işbirliğinin sınırlarını doğru çizmeye, ilkelerini doğru koymaya yönelmeli. (Mesela, bence sınırlarımızı çizen sorular "Pekin ve Pekin+5 kararlarını nasıl takip edebiliriz, nasıl takip etmeliyiz?" olmalı.)

Önümüzde yaklaşık sadece bir yaz var. Bu süre, her birimizin, her bir kuruluşun/inisiyatifin kendi içinde ve çevresinde düşünmesi, tartışması ve ortak akıl oluşturması için fena bir süre sayılmaz. Kolları sıvayalım, yıkanacak çok çamaşır, dokunacak çok iplik var.

S.Nazik IŞIK

New York'ta, Heyecanı Kaçmış bir Feminist!

Hiç tanımadığım bir ülkede tanımadığım kadınlarla birliktim. Tanımadığım mı?

Oturumun ortasında 55 yaşlarında bembeyaz saçlı bir kadın kalktı ve dul halklarından söz etmeye başladı. Nihai metinde yer alması için hiçbir girişim yapılmayan dul haklarından. Bir başkası, simsiyah cildi ve rengarenk elbisesi vardı., evlilik içi tecavüzün metinde yer almasının ne kadar önemli olduğunu anlatmaya başladı. Biri, mal bölüşümünden, diğeri küçük yaşta ve zorla evlendirmeden. Hala bu kadınları tanımıyor muyum?

Resmi oturumlara katılmaya böyle karar verdim. Bu çok tanıdığım kadınlar habire bir metinden söz ediyorlardı, *"metne girmeli, metinde yeterince açık yeralmıyor, metin Pekin'in gerisine düşüyormuş öyle mi?"*

Neydi bu metin? İşte gidip görmeyi böyle istedim.

Resmi oturumların yapıldığı büyük salonun balkonundaydım. Balkon dediysem öyle büyük sinemaların yüksek balkonları gibi değil. Aşağı yukarı dikdörtgen olan salonun uzun kenarlarından birini kaplıyor bu balkon ve salondan sadece 1.5 metre kadar yüksekte. Resmi görüşmelerin ikinci günü, epeyce ilerlemişler ama çok sıkıntı varmış *"-mış"* çünkü ne olduğunu henüz anlayabilmiş değilim. Başkanın tam arkasındaki kocaman ekrana bir takım maddeler yansıyor. Maddenin üzerindeki bazı kelimelerin üstü çizilmiş ama okunuyor, kimi parantez içinde... Sonra delegelerden biri söz istiyor. Elinde, hani toplantılarda önlerinde üzerinde ülkelerin adı yazılı ince uzun plaketa var. Böyle söz alınıyor. Madde üzerindeki görüşlerini yazdırıyor. Ekrandaki metin değişiyor, mesela parantez kalkıyor. Değişikliği salondaki herkes ekrandan izliyor, sonra başkası gene aynı şeyi yapıyor ve bu böyle sürüp gidiyor. N'oluyor burada? Kimden söz ediliyor bu üzeri çizilmiş parantez içine alınmış kelimeler ne?

Giderek anlamaya başlıyorum. Zihnime küşayıp mı geldi? Benim ingilizcem de o kadar iyi değildir ama. Evet, oradaki maddelerde bizden söz ediliyor: 55 yaşındaki kadının "dul hakları" dediği şeyden, "evlilik içi tecavüzden" (biz ona küçücük çocuklara koca koca adamların tecavüzü deriz), "namus cinayetlerinden" (biz ona sokağa çıkmak istedi diye boğazının kesilmesi diyebiliriz) ya da "üreme hakları" ndan (yani kadının doğurmayı istemesi yada istememesinden).

Bu kadar yakınmış yani. Bu kadar bizmişiz.Yani ancak o kadınları "tanımadığım" kadar "uzakmış" bana resmi görüşmeler. Ama aradaki sadece 1.5 metreye rağmen ne kadar derin bir fark? Ne kadar bizim dışımızda ve bilemediğimiz pazarlıkların sonucu olarak değişiyor yada değiştirilmiyor hayatımız. Amerika ile Irak sürekli karşı karşıya, Amerika ile Küba da, hatta başkaları da... O zaman hiç beklemediğimiz bir şey oluyor. Bazı ülkelere "sus" geliyor. Onlar konuşmuyor, bekliyor; anlaşmazlığın çözülmesini bekliyor. Bu bekleyiş binlerce, onbinlerce kadının hayatındaki bir iyileşmenin, hatta yaşamasının ya da ölmesinin kararı kadar soğuk. Irak'ta kadınlar ilaçsızlıktan ve gıdasızlıktan ölüyor. Ambargo onları öldürüyor. Ama müttefik olmak kültürü başka bir şey! Bu ambargo bizleri ilgilendirmiyor. Biz müttefik olmayı 1915'den tanımış bir ulusuz aslında değil mi? Müttefik, *"komşularım ölsede sesimi çıkarmam, çünkü arkadaşlara söz verdim, onlar da bana sonra şey vereceklerin arapçasıdır."*

Büyük gruplar var, büyük büyük de isimleri var. Iyu (EU demek, Avrupa Birliği yani), Cuskanz (Japonya, ABD, Kanada, Avusturalya ve Yeni Zelanda demek, parası olanlar, yani kadın projelerinin hedefi olan ülkeler demek, tahmin ettiğimiz gibi J'ile yazılıyor). Bu ikisi arasında bir ittifak olduğunu seziyorsunuz. Sonra 'Gelişmekte Olan'lar var. Latin Amerika Ülkeleri, Afrika Ülkeleri, sonra İslam Ülkeleri var. Bağımsız duran, ama birbirleriyle sık sık ittifak yapabilen.

Bir de Türkiye var. Gelişmekte olan bir İslam ülkesi. Hem parlamentosu var hem de laik. Üstelik Avrupa'nın da tam kapısında duruyor. O zaman her iki taraf içinde müttefik, islam ülkeleri Juscanz ve EU'yu ikna etmek için, onlar da İslam ülkelerini yumuşatmak için Türkiye'yi müttefik görüyor. Çok önemli bir rolümüz var yani! Ama bu aynı zamanda bağımlı da kılıyor mu acaba?

Bir de Holy See var. Hiç anlamadığım, hemen her maddeye itirazı olan bir ülke. Hangi ülkenin böyle bir adı olabilir. Meğer Vatikan'mış. Tanrının gözü Birleşmiş Milletler toplantısında... Söz konusu görüşmeler petrole ilgili olunca da Vatikan ortalık yerde oturup, "objections"larını dile getirip, üstüne de itibar görüyor mu?

Ne kadar çok itirazı var! Pek çok konuda islam ülkeleriyle aynı itirazları yapıyorlar. Mesela evlilik içi tecavüz. Çocuk fahişeliği konusunda İran-Filipinler ittifakının destekçisiydi. Filipinler'i anlamak mümkün, çünkü bu işten çok para kazanıyorlar, ülke ekonomisinin önemli bir girdisi çocuklarını satmak. Kapitalizmde aslanan kardır bildiğiniz gibi, çocuk çocuk dinlemez satar... Ama Holly See'ye n'oluyor? Ya da İran'a... Bir Birleşmiş Milletler toplantısı düşünün ki, tanrının denetiminde ve onun sözcüleriyle yapılır. Benim izlediğim oturumların ilkinde, See'yi pantolon giymiş sarışın son derece modern görünüşlü bir kadın temsil ediyordu... Daha çok yolumuz var anlaşılan."tanrıyı kadınlarla ilişkin sorunlarda taraf" olmaktan çıkarmadan ve çocukların satılmasının "uluslararası utanç" olmasını sağlamadan kadınların kurtuluşundan söz edemeyeceğiz...

Umutsuz bitirmeyeceğim bu yazıyı... Çok mutlu oldum, başlıkta sözünü ettiğim mutsuz feministin heyecanını yeniden yakaladığımı anlar yok muydu?

Birinden söz etmeliyim, bir kadından: Canan Arın.

Resmi görüşmelerde, benim izlediğim 4. GruptaTürkiye'yi Canan Arın temsil ediyor. Avukat ve amazon Canan Arın... "Pekin+5 İleriye Dönük Eylem Planı" olarak özetlenebilirdi Canan'ın katıldığı oturum konusu. Dolayısıyla en şiddetli tartışmalar orada gerçekleşiyordu. Canan söz alıp itirazını ya da öneri cümlesini söylüyor sonra yerinden fırlayıp o maddeye-ya da başka maddelere-ilişkin girişimlerini sürdürmeye koşuyordu. Çoğunlukla o koca salonun arka tarafında 8-10 kişilik bir grubun ortasında hararetili hararetili tartışırken görüyordum onu. Başkan Türkiye'nin itiraz ettiği bir maddeye geldiğinde, bizim masaya bakıp "Törki" diyordu ve bakıyordu ki Canan yerinde yok ve salonun arkasında kulisini yapıyor, şöyle diyordu, "Türkiye gene özel toplantısını yapıyor!"

Pek çok yazıda ve metinde rastladığınız, *"bu madde Türkiye'nin önerisiyle metne girmiştir"* cümlesinin altında, işte Canan'ın "özel toplantılar"ı vardı...

Sündüz Haşar

Sündüz Haşar, Uçan Süpürge'de, New York dönüşü izlenimlerini anlatıyor.

Bir Toplantı: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Politikalarının Türkiye'ye Yansımaları

15 Temmuz 2000 tarihinde, Anakültür ve Kadının İnsan Hakları Projesi, NEW WAYS kuruluşları ile birlikte "Uluslararası Toplumsal Cinsiyet Politikalarının Türkiye'ye Yansımaları: Pekin+5 Sürecinde Devlet, Sivil Toplum ve Demokratikleşme" başlıklı bir toplantı düzenlediler.

Toplantıya neden gerek duyulduğunu özetleyen "Toplumsal Cinsiyet, Birleşmiş Milletler, Türkiye: Bağlantılar" başlıklı açılış açıklamasında, Anakültür'den Ceylan Orhun, "bugün artık, uluslararası politikalar toplumsal cinsiyet duyarlılığı bakış açısı olmaksızın yapılamamaktadır" derken bunun da "ulusal politikaları bağladığını" belirtti.

Devlet Bakanı Hasan Gemici, devlet ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliğinin gerekliliği ve önemini belirtirken, tarafların "kurumsal kimliklerini yitirmeden, karşılıklı saygı temelinde işbirliği"nin çok önemli olduğunu söyledi. "Kadın sorunları yalnızca kadınların sorunları değildir; kadın/erkek tüm toplumun sorunudur" diye sözlerini sürdüren Bakan Gemici, haklı olarak, katılımcılar arasında erkeklerin azlığına değinmeden de edemedi.

Devlet Bakanlığına bağlı, Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Genel Müdür Yardımcısı Nevin Şenol'un, Pekin sürecini, Pekin+5 bağlamında değerlendiren konuşması ve "raporlama" önerisi toplantıya getirilen somut önerilerin başında yer aldı.

Kadının İnsan Hakları Projesi'nden Pinar Ikkaracan'ın hem resmi delege, hem de Hükümet Dışı Kuruluş temsilcisi olarak Pekin+5 deneyimlerini, yapıcı ve eleştirel görüşlerini içeren konuşması, Bakan Gemici'nin görüşlerini tamamlayıcı nitelikteydi.

Birleşmiş Milletler gibi uluslararası platformlarda üst düzey yönetici konumundaki sayılı Türk kadınlarından biri olarak, "Birleşmiş Milletler'in Uluslararası Kadın Politikalarının Oluşturulmasındaki Rolü ve Geleceğe Yönelik Perspektifler" başlıklı konuşmayı yapacak olan, BM Division of Advancement of Women (DAW)'un başkanı Yakın Ertürk, elinde olmayan nedenlerden ötürü toplantıya katılamadı ancak yazılı olarak gönderdiği konuşmasında, "uluslararası gelişmeler açısından dünya devletleri arasındaki en geniş mutabakat (consensus) alanını temsil eden Birleşmiş Milletler'in toplumsal cinsiyet eşitliği politikalarına kısaca değinmek" istediğini belirtti.

Toplantının öğleden sonraki bölümünde BM'nin Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi üyesi Feride Acar, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi ve İhtiyari Protokolü'nün ne olup, ne olmadığını açıklayan bilgilendirici bir konuşma yaptı.

Bir dönem, bir Birleşmiş Milletler kuruluşu olan INSTRAW 'un Mütevelli Heyeti Başkanlığını yapan, Devlet Bakan'lığı Danışmanı Selma Acuner, "Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği Süreçlerinde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Kamu ve Özel Sektöre Getirdiği Yükümlülükler" başlıklı konuşmasında, Türkiye'de kamu ve özel sektörün acilen yapması gereken değişikliklerin/düzenlemelerin listesinin uzunluğunu olabilecek en kısa biçimde anlattı.

Kapanış konuşmasında günü ve konuyu toparlayan "Uluslararası Toplumsal Cinsiyet Politikaları ve Türkiye Bağlamında Geleceğe Yönelik Perspektifler" başlıklı konuşmasıyla Kadının İnsan Hakları Projesi'nden Ipek Ikkaracan, "kadının insan haklarının demokrasi sorunu" olduğunu belirtirken, "demokrasinin aile içinde başlamasının gerekliliği"nin altını çizdi.

Gün içerisinde iki kere soru-yanıt ve önerilere yer verilen toplantıda ilginç görüşler ortaya çıktı. Görüşlerden bazıları şöyle sıralanabilir: KSSGM'nin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sosyal değişime katkıda bulunacak canlı TV programları, açık oturumlar düzenlemesi; uluslararası platformlarda "diplomasi" yapacak, kadın diplomatlar grubu oluşturmak; kadın "think-tank" (düşünce) grubu oluşturmak; toplumsal cinsiyet konusunu kamuoyunun gündemine girecek biçimde yaygınlaştırılabilecek "stratejik iletişim modeli" geliştirmek. (Ceylan Orhun'un toplantıyla ilgili haberinden derlendi.)

Kadınlarla İlgili "Network"ler

Haziran ayında New York'ta düzenlenen BM Kadın Zirvesi'nde ABD'nin BM Daimi Temsilcisi Richard Holbrooke kadınlara şöyle sesleniyordu: "Yeni teknolojilerin denetimini erkeklere bırakmayın". Holbrooke, bu sözünü söylerken tarım devrimini hatırlatıyordu kadınlara. Yeni teknolojinin kadınlar için avantajlı olabileceken erkek denetimine geçmesinin sonuçlarına dikkat çekiyordu. Yeni teknoloji dediğimizde bugün ilk akla gelen "online" yaşamlar. Bilgisayar aracılığıyla her türlü bilginin paylaşıldığı, yardımlaşma ve dayanışmanın kolaylaştırdığı siteler ve onların üzerinde çatı oluşturan iletişim ağları. Kadınlar, bu konuda o kadar da hazırlıksız değiller, gerçi bu alanın denetimi şu anda erkeklere ait olsa da, kadınlar çeşitli "web" siteleri ve onların üzerinde şemsiye gibi gerilen "networkler" ile bir dayanışma zinciri oluşturuyorlar.

Aşağıda çeşitli alanlarda kadınlara ilişkin "network"lerden, yani ağlardan örnekler sunacağız. İş dünyasından bilimsel aktivitelere, hatta yaşlı kadınlarla ilgili alanlara kadar inanılmaz bir çeşitlilik gösteren bu ağlardan bazıları şunlar:

- NEWW (Network of East-West Women) adlı ağ ulusal ve bölgesel sınırları aşır bilgiyi paylaşmayı öne çıkarıyor. NEWW, sayfasında kendisini tanıtırken Doğu ve Batı ülkelerindeki diyalog, kampanyalar, eğitim ve bilgi değişimiyle kadınları güçlendirmeyi hedeflediğini belirtiyor. (<http://www.neww.org>)

-WIDNET (Women's Development Network) kadın çalışmalarıyla ilgili çok sayıda bilgi ve kaynağa ulaşmanıza katkı sağlıyor, özellikle referans belgeleri içeriyor. Araştırmalar ve kadın çalışmalarında yardımcı. (<http://www.widnet.org>)

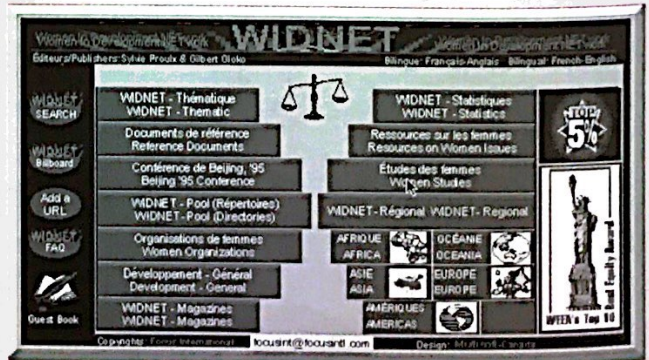
-WIN (Women's Information Network) yine birçok alanda geniş bir ağ yaratmış 10 yıllık bir yapılanma. (<http://www.winonline.org>)

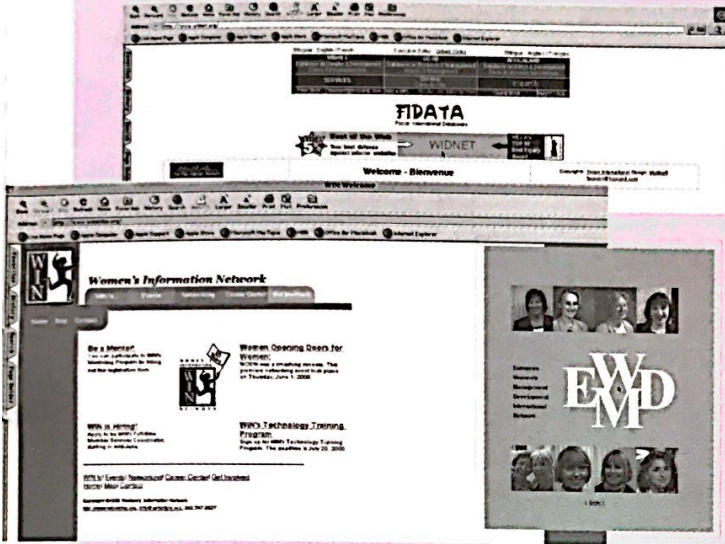
Kadınlara ilişkin projelere, araştırmalara, kısaca diğer weblere ulaşmanızı sağlayan ağlar, genel olduğu kadar bölgesel hatta bölgesel olarak da karşınıza çıkabiliyor. Bunlardan birkaçı da şöyle:

-SAWNET: (South Asian Women Network) bulunuyor. Asya'da Uzak Asya Kadın Ağı, bölgedeki kadınlarla ilgili konuları kapsıyor, neredeyse forum gibi. (www.umiacs.umd.edu/users/sawweb/sawnet)

-WISE Women Network: Yeni Zelanda çıkışlı, 25'den fazla ağı kapsıyor ve iş dünyasını hedef almış. (www.wisewomen.org.nz)

-İsrail Women's Network: İsrailli kadınların oluşturduğu bir ağ. (www.iwn.org)

-Wonderful Women Networking: Avustralya'daki kadınları her alanda desteklemeyi amaçlıyor. (www.iwn.org)

İş dünyasına geçtiğinizde ise, nükleer enerji sektöründen yatırım ve borsa sektörlerine kadar birçok konuda kadınlara dair bilgi veren ve bağlantılar sağlayan şemsiyeler açılıyor:

- EWMD: (European Women's Management Development International Network) Avrupa'da kadınların iş dünyasında gelişimlerine ilişkin bilgi ve bağlantı sağlıyor. (<http://www.ewmd.org>)

- Women Asia: Asya ve Kuzey Amerika'daki kadınlar arasında bir iş dünyası ağı olan Women Asia, elektronik sektörden borsaya birçok iş alanıyla ilgili kapsamlı bir ağ yaratılmış. ([//sunsite.anu.edu.au/wnet](http://sunsite.anu.edu.au/wnet))

- WEN: (Women's Energy Network): Japonya'daki enerji konusıyla ilgili ya da enerji ve özellikle nükleer enerjiyle ilgili alanlarda profesyonel olarak çalışan kadınlara yönelik. WEN, uzmanlar ve kamuoyu arasında iletişim sağlıyor. (rainbow.rmii.com)

- wtn online: (women's television network) televizyon alanını kapsıyor. (www.wtn.ca)

-Women's Justice Network: Kırsal bölgelerdeki ya da yerli kadınlarla ilgili bir pilot proje. Bu ağ, Commonwealth (İngiliz Uluslar Topluluğu) tarafından destekleniyor. (www.wjn.legalaid.qld.gov.au)

- The Global Network For Rural Women: Dünyanın her yerinden kırsal ya da tarım sektöründeki kadınları ilgilendiriyor. Avustralya'da 1994 yılında düzenlenen Uluslararası Tarım Sektöründeki Kadınlar Konferansı'nın amaçları çerçevesinde oluşturulmuş. (<http://home.mira.net/~faawagri/global/>)

-Women's International Investment Network: Hizmet ve eğlence dünyasında çalışan kadınlarca oluşturulan Michigan çıkışlı bir işbirliği ağı. (www.wiin.com)

Bunların dışında 2 network daha var örnek olarak vereceğimiz

-National Women's Health Network : ABD çıkışlı, kadın sağlığı alanını kapsayan ağ. (www.womenshealthnetwork.org)

-The Older Women's Network: Yaşlı kadınların haklarını arayan, refah sorununu, sosyal ve ekonomik sorunlarını gündeminin merkezi kılan özel bir ağ. (www.zip.com.au)

Pınar Asoğlu Mering

Kadınlar Dünya Medyasını İzledi

Dünya medyası, Global Medya İzleme Projesi (GMMP) kapsamında 1 Şubat 2000 tarihinde, Türkiye dahil 70 ülkede oluşturulan medya izleme grupları tarafından televizyon, radyo ve gazete haberlerinde kadının sunulma biçimleri ve temsili değerlendirilmek için izlemeye alındı.

Tüm dünya ülkelerinde beş yılda bir yapılan GMMP (Global Media Monitoring Project) Birleşmiş Milletler 4. Dünya Kadın Konferansı'nın gözden geçirilmesiyle ilk elde ortaya çıkan sonuçların sunumunu planlayan ve İngiltere'de bulunan World Association for Christian Communication'ın (WACC) Kadın ve Medya Programı bölümü tarafından uygulanıyor. İlki 1995 yılında yapılan izleme projesinin ikincisi 1 Şubat 2000 tarihinde gerçekleştirildi.

Projenin Türkiye ayağını biri Ankara ve diğeri İstanbul'dan iki grup üstlendi. Ankara'daki grup, Kadın 2000 Kadının İnsan Hakları Bilgi Belge Merkezi koordinatörlüğünde, İstanbul'daki ise Prof Dr. Aysel Usluata'nın koordinatörlüğünde Yeditepe Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde oluşturuldu.

Çalışmanın özünü, yıl içinde belirlenmiş bir günde (bu yıl için 1 Şubat) izlemeyi yapan tüm ülkelerde, seçilmiş radyo ve televizyon kanalları ile gazetelerde yer alan haberlerin "cinsiyetçilik" açısından değerlendirilmesi oluşturuyordu. Ankara ve İstanbul'daki medya izleme grupları tarafından 1 Şubat 2000 tarihinde izlenmek üzere kitle iletişim araçları paylaşılarak izlendi. Raporlar değerlendirilip açıklanmak üzere WACC'a gönderildi. Ama ilk elde edilen bulgulara ülkemiz medyasının cinsiyetçiliğini ortaya koyuyor. Daha ayrıntılı bilgi için aşağıda verdiğimiz Web adresinden ve izleme gruplarından bilgi elde etmek mümkün.

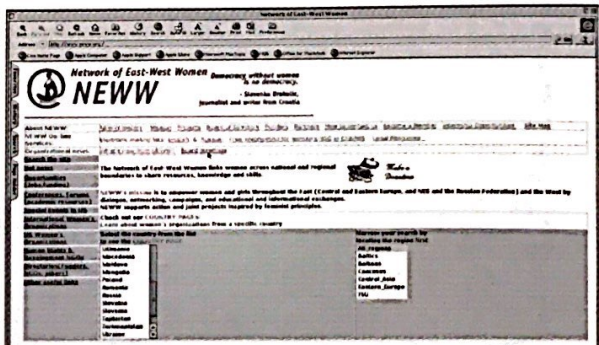
bilgi için: www.wacc.org.uk

Bir Online Gazete: ehaber

İnternet ortamında 21 Haziran 2000 tarihinde yayın hayatına başlayan ilk online gazetesi "EHABER", 24 saat içinde sürekli güncellenen haberleri ile dünya ve Türkiye'deki olayları, yansımaları okuyucularına aktarıyor. Gazetenin içeriği; Politika, Dünya, Ekonomi(Borsa-Finans), Yorum, Yurt Haberleri, Olaylar ve Yansımalar, Meclis, Kültür-Sanat, Kadın ve Ayna, Haftanın Konuğu, Bilgi Teknolojileri, Söyleşi, Spor, Hava ve Yol Durumu ile Sektör olarak belirlenmiş.

Kadın ve Ayna sayfasının daha güncel bilgilerle zenginleştirilmesi için iletişime geçilebilir diye düşünüyoruz.

bilgi için: www.ehaber.net

Bir Kurultay

Göztaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Girişim, siyasal şiddetin kadına dönük yüzünü kamuoyuna duyurmak ve çözüm önerileri geliştirmek amacıyla 10-11 Haziran 2000 tarihlerinde İstanbul'da bir kurultay düzenledi. Taciz ve tecavüze maruz kalan kadınların da konuştuğu kurultayda bu sorunla mücadele etmek için güçlerin birleştirilmesi çağrısı yapıldı. Kurultay'da savaşa tecavüz, işkencede tecavüz, tecavüze karşı mücadele olarak üç alt başlık belirlendi. Kurultay, göztaltınca cinsel taciz ve tecavüz konusunda mağdurların açıklamalarına ve psikolojik raporlarla bunun kanıtlanmış olmasına karşın hala yanlış bir tutum sergilendiğini söyleyerek ve "tecavüz işkencedir işkence insanlık suçu" sloganıyla sorumluların yargılanmasını istiyor.

Göztaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukuki Yardım Bürosu'nun yayınladığı 113 mağdurun hikayesini anlatan döküman da, göztaltında tecavüz olayının boyutları ve ciddiyetini tüm açıklığıyla sergiliyor.

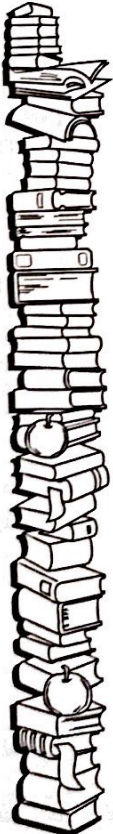
Bilgi için: Divanyolu Caddesi Erçevik İşhanı Kat: 2 No: 212 Sultanahmet / İSTANBUL
tel - faks: 0 212 527 31 84

Kadınlar İçin Farklı Bir EğitimINTERNATIONAL
WOMEN'S UNIVERSITY GmbH

"100 yıl için 100 gün" sloganıyla 130 ülkeden 960 kadın 15 Temmuz-15 Ekim 2000 tarihleri arasında Almanya'da erkeklerin katılmadığı eğitim görecek. Bu yıl Hannover'de gerçekleşecek olan "Expo 2000 Dünya Fuarı" kapsamında 'Teknik ve Kültür Uluslararası Kadın Üniversitesi', altı farklı alanda kadınlara eğitim olanağı sunuyor.

Üniversite eğitimi içerik yönünden geleneksel üniversitelerden farklı olacak. Uluslararası ve disiplinlerarası olmasının yanı sıra kadınların çocuklarıyla birlikte eğitim yapabilmesine olanak sağlayan üniversitede siyaset bilimi, kent ve cinsiyetler, kadınların iletişim çağına geçişi, su ve yaşam, kadınların iş yaşamı, kadınlar ve göç, beden gibi konu başlıkları altında atölyeler, küçük çalışma grupları ve seminerler olacak. Uçan Haber ekibinden İknur Yüksel'in de içinde bulunduğu Türkiye'den bir grup kadın bu programa katılmak üzere 15 Temmuz 2000 tarihinde Almanya'ya gittiler.

Bilgi için: www.vifu.de
e-mail: postmaster@ifu.niedersachsen.de

Kadın Kitapları Raflarından...

Nathaniel Brandeb
Altan Deliorman
Omar Rivabella
Ali İhsan Özuğur
Haluk Şahin
Tolga Ersoy
Murat Aykaç
Manuella Dunn-Mascetti
Tatyana Moran
Miriam William
Dörthe Binkert
Nilüfer Göle
Zeynep Karahan-Uslu
Merlin Stone
D. Leader
Nalan Tükeli
Ayşe Gül Altınay
Buket Uzuner
Sibel Torunoğlu
Müfid Ekdal
Zerrin Koç
Doris Lessing
Margaret L. Law
Mina Urgan
Ayşe Kulın
Ann Chamberlin
Müge İplikçi
Fatma Gürel
Güneli Gün
İnci Aral
Meltem Arıkan
Tülay Ferah

Aşkın Psikolojisi ve Yeni Kadın Erkek İlişkileri Kuraldışı Yay.
Atatürk'ün Hayatındaki Kadınlar Toplumsal Dönüşüm Yay.
Bir Kadının Ruhuna Ağıt Papirus Yay.
Boşanma ve Ayrılık Seçkin Yay.
Elektronik Prangalı Kadın Fügen Gülerterkin Doğan Yay.
Halkların Melodramı/Üç Kadın Bir Deniz Sorun Yay.
Haremın Büyüsü Yalçın Yay.
İçimizdeki Tanrıça Doğan Yay.
Dün Bugün İletişim Yay.
Kutsal Fahişeler Varlık Yay.
Melankoli Kadındır Ayrıntı Yay.
İslamın Yeni Kamusal Yüzleri İletişim Yay.
Televizyon ve Kadın Alfa Yay.
Tanrılar Kadıncı Payel Yay.
İş İştin Geçtikten Sonra Verilen Sözler Ayrıntı Yay.
İki Hayat 6K Yay.
Vatan, Millet, Kadınlar İletişim Yay.
New York Seyir Defteri Remzi Kitabevi.
Geri Gelen Ayna Günlerin Getirdiği Yay.
Prenseler Ela Altın Kitaplar
Islak Kentin İnsanları Can Yay
Argostaki Kanopus Arşivleri III. Sirius Deneyleri Çivi Yazıları
Nakşidi Sultan Altın Kitaplar
Bir Dinozor'un Gezileri Yapı Kredi.
Güneşe Dön Yüzünü Remzi Kitabevi.
Safiye Sultan İnkilap Yay
Columbus'un Kadınları İletişim
36 Baharı Remzi Kitabevi.
Bağdat Yolları Remzi Kitabevi.
Yeni Yalan Zamanlar Bilgi Kitabevi.
Evet Ama Sanki Imge Yay.
Erkek Telos Yay.

Feminist İktisatçılar İstanbul'da

Uluslararası Feminist İktisatçılar Birliği (IAFFE), her yıl gerçekleştirdiği yaz konferansına bu yıl İstanbul ev sahipliği yapacak. Konferans 15-17 Ağustos 2000 tarihleri arasında Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümünde düzenleniyor.

Birlik 1992 yılında kuruldu ve toplam otuz bir ülkede ekonominin her alanında toplumsal cinsiyet bakış açısına sahip üyeleri kadar diğer disiplinlerden de üyeleri bulunuyor. Konferans'ta sunulacak çeşitli tebliğler konu ve sunuş açısından çok geniş bir yelpazeye sahip..

Bilgi için: Şemsa Özar
e-posta: ozar@boun.edu.tr
website: <http://hamlin.cc.boun.edu.tr/~iaffe>
Tel: 0.212.263 15 40 /1505
Tel ve Faks: 0.212.287 24 53

**Women
&
Economy**

Il Cenacolo at the prep.com. Beijing-5
Workshop
9 th March 2000 h 9-11 a.m. Room b
United Nations
New York

OKURLARIMIZA!

- ✓ Bu dönem UÇAN HABER'in fiyatı 1.000.000 TL dir.
- ✓ Yıllık abone olmak isteyenlerin İş Bankası Kavaklıdere Şubesi UÇAN SÜPÜRGE hesap No 477266'ya 4.000.000 TL yatırmalarını veya abonelik ücretini Posta Çeki ile göndermelerini rica ederiz.
- Posta çek Hesap No 1018012 (A.Ürün Güner adına). Abonelik ücretinizi yatırdıktan sonra lütfen bize adresinizi bildirmeyi unutmayınız!
- ✓ Abonelik süresi bitenlerin de biran önce yenilemelerini dileriz.

DİKKAT ADRES DEĞİŞİKLİĞİ !

KADININ İNSAN HAKLARI PROJESİ'nin adresi değişti.
Yeni adresleri şöyle:

İnönü Caddesi, Saadet Apartmanı No:37/6,
Gümüşsuyu 80090 İSTANBUL
Tel : 0 212 251 00 29
Faks : 0 212 251 00 65

Uluslararası Halk Sağlığı Kongresi

Ekim ayı başında yapılacak, sağlık alanında çok çeşitli konularda görüşlerin paylaşılacağı ve politikaların oluşturulacağı *Uluslararası Halk Sağlığı Kongresi*'nde, kadın sağlığında yeni gelişmeler ve üreme sağlığı konuları da yer alıyor.

Bildiri özetleri sunumu için son başvuru tarihi 31 Temmuz olarak verilmiş. Ancak, eğitim seminerlerine katılmak isteyenler 29 Eylül 2000'e dek başvuruda bulunabilecekler.

Bilgi için: Kongre Sekreterliği Şanda Çalı -Nadi Bakırcı
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı
Haydarpaşa 81326 İSTANBUL
Tel : 0 216 345 34 50'den 165 - 0 216 336 02 12'den 20
Faks : 0 216 414 47 31
e-posta : nadiba@superonline.com

Dünya kadınları zaten yürüyüşe geçmişlerdi. Yukarıda Fransa'daki büyük yürüyüş.

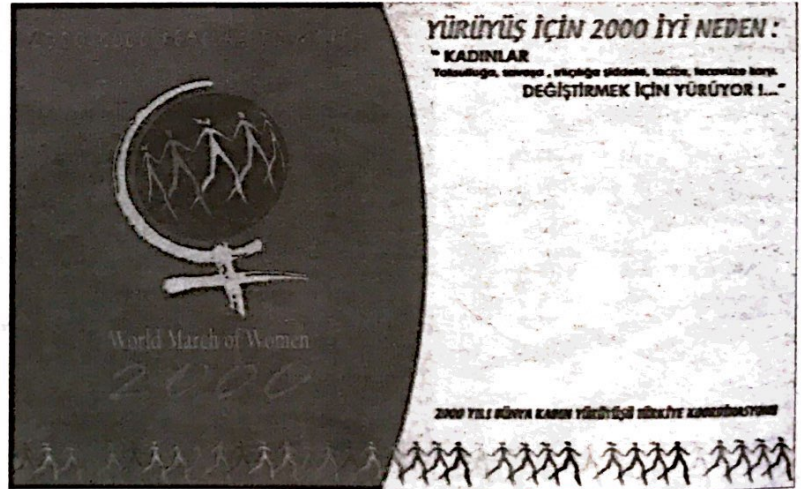
KADINLAR DÜNYAYI DEĞİŞTİRMEK İÇİN YÜRÜYORLAR...

Kanada'da başlayan ve tüm dünyaya yayılan *2000 Kadın Yürüyüşü*'nde, kadınlar yoksulluk ve şiddeti yeryüzünden silmek için yürüyorlar. 8 Mart 2000 Dünya Kadınlar Günü'nde başlamış olan yürüyüş, 17 Ekim 2000'de *Uluslararası Yoksulluğun Ortadan Kaldırılması Günü*'nde New York'da Birleşmiş Milletler binasının önünde bir küresel gösteriye dönüşecek.

Türkiye'deki büyük kadın yürüyüşü ise 15 Ekim 2000'de Ankara'da olacak. Ülkenin her yerinden kadınlar "Dinle, Ankara; kadınlar var" diyecekler. 15 Ekim'e kadar da imza kampanyası tüm illerde devam edecek, 1 Eylül *Dünya Barış Günü*'nde ortak bir etkinlik yapılacak ve kartpostallar dağıtılacak.

Siz de, "Yürüyüş İçin 2000 İyi Neden?" sorusuna cevap verebilir, dünyayı değiştirmek için bir başlangıç yapabilirsiniz. Kartları, BM Genel Sekreteri Kofi Annan'a postalayabileceğiniz gibi, İstiklal Caddesi 458/3 Beyoğlu adresine gönderebilir veya Türkiye'den Kanada ile ilk ilişki kuran KESK Kadın Komisyonu'ndan da bilgi alabilirsiniz.

Bilgi için: Habersen Ankara Şubesi'nden Esin Yelekcî
 Tel: 0 312 230 62 82 veya
 KESK İstanbul 0 212 297 55 52-3

We demand that the UN and its member States take concrete measures To:

- eliminate poverty and ensure a fair distribution of the planet's wealth between rich and poor, and between men and women;
 - eliminate violence against women and ensure equality between women and men
 - Yoksulluğu ortadan kaldırmak ve yer yüzünün servetinin zenginlerle yoksullar, erkeklerle kadınlar arasında adil dağılımını sağlamak için,
 - Kadına yönelik şiddeti ortadan kaldırmak ve erkeklerle kadınlar arasında eşitliği sağlamak için.
- BM ve ona üye devletlerin somut önlemler almasını talep ediyoruz.

Name / Adı Soyadı:

Address / Adres:

Country / Ülkesi:

Signature / İmzası:

His Excellency Kofi Annan
 Secretary-General of the United Nations

C/O

Support Cards Campaign
 World March of Women in the Year 2000

Riverdale Station
 P.O. Box 1206
 Bronx, New York 10471
 USA

